

ТТК БАНКА АД Скопје Бр. 2

Бр. 02-2806/2

08-04-2020

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Банката
во 2019 година

Април, 2020 г.

СОДРЖИНА

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА	3
2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО	5
3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОПКРУЖУВАЊЕ	7
4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР	8
5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	10
6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ	36
6.1. Управување со ризици	36
6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП	39
6.3. Деловна мрежа	42
6.4. Картично работење	44
6.5. Платен промет во земјата и странство	44
6.6. Електронско банкарство	45
6.7. Средства и ликвидност	45
6.8. Маркетинг и развој на производи	47
6.9. Информатичка технологија и позадински работи	50
6.10. Човечки ресурси	51
6.11. Внатрешна ревизија	53
6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам	54
ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	56
ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ	57
ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ	58

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА

ТТК Банка АД Скопје опстојува како акционерско друштво во својство на правно лице од 1 јули 2006 година, а како резултат на спојувањето на **Тетекс – Кредитна банка АД Скопје** и **Тетовска банка АД Тетово** во нова банка - ТТК Банка АД Скопје. ТТК Банка АД Скопје е горд сведок на историјата на развојот на банкарскиот систем уште од формирањето на најстарите банки во македонската банкарска историја.

Почетоците датираат уште од 1961 година кога е формирана Комунална Банка од Тетово којашто, пак, во 1962 година се трансформира во Комерцијална Банка Тетово. Во 1973 година Комерцијална Банка Тетово се спојува и работи во рамките на Стопанска Банка АД Скопје сè до независното издвојување како самостојна банка во 1995 година.

Правниот претходник, **Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје**, датира од 2001 година, како резултат на спојувањето на Тетекс Банка АД Скопје (основана 25.12.1993 година) со Кредитна Банка АД Битола (основана во јуни 1993 година). Во 2004 година Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје имплементира нов интегриран банкарски систем како поддршка за целокупната услуга кој, при формирањето на ТТК Банка АД Скопје, претставува значајна основа за работењето и надградбата на услугите на новата Банка.

Од друга страна, пак, другиот правен претходник на ТТК Банка АД Скопје, **Тетовска Банка АД Тетово**, е основана во 1995 година како една од петте филијали коишто ги исполнуваат условите за самостојно банкарско работење и се издвојуваат како самостојни банки во рамките на процесот на реконструирањето на Стопанска Банка АД Скопје. Идејата за формирање на уште една банка во Република Северна Македонија, веднаш по нејзиното осамостојување, потекна од АД „Тетекс“ Тетово од тогашниот и сегашен Претседател на Надзорниот одбор на Банката, г. Глигорие Гоговски.

Така, на почетокот на втората половина од 2006 година се основа ТТК Банка АД Скопје, каде што како доминантен сопственик се јавува „Тетекс“ АД Тетово, а Европската банка за обнова и развој како сопственик на 25% од капиталот на Банката. Во текот на 2013 и 2014 година Европската банка за обнова и развој постепено го намалуваше своето учество во акционерскиот капитал на Банката и од 16.11.2015 година таа повеќе нема свое учество во акционерскиот капитал на Банката.

ТТК Банка АД Скопје е универзална банка којашто успешно ги реализира сите банкарски активности и тоа: кредитно и документарно работење со физички и правни лица, денарско и девизно штедење, платежни картички, тековни сметки, платен промет во земјата, платен промет во странство, тргување со хартии од вредност, издавање платежни и кредитни картички, менувачки работи, брз трансфер на пари MoneyGram, електронско банкарство, мобилно банкарство, електронски услуги и сервиси, како и други банкарски активности. Постојано креира нови и развиени форми на производи и услуги во согласност со потребите на клиентите следејќи ги современите трендови на банкарскиот пазар.

Во 2007 година Банката успешно ги пласира кредитните линии за развој на мали и средни претпријатија од средства на ЕБОР и ЕФСЕ. Во овој период Банката развива и промовира домашен бренд на дебитна и кредитна картичка.

Во 2008 година Банката го воведува интернационалниот бренд на дебитни и кредитни картички за физички и правни лица - VISA.

Во периодот од 2009 година до 2012 година, Банката имплементира нова модерна организациска структура преку која се создава моделот на „универзален банкарски шалтер“ и децентрализирана продажба на производи и услуги за брз и едноставен пристап до клиентите на пазарот преку широката мрежа на филијали и експозитури. Во овој период се спроведуваат активности за ребрендирање на дел од

експозитурите и филијалите со цел создавање модерен, современ и унифициран изглед на истите. Во 2012 година Банката се вклучува во проектот за пласирање субвенционирани станбени кредити во организација на Министерството за финансии.

Во периодот од 2013 година до 2016 година, Банката дејствува во насока на проширување на мрежата филијали и експозитури и унифицирање на изгледот на истите. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица, се надградуваат услугите во електронското банкарство, а се воведува и новата мобилна апликација за мобилно банкарство ТТК М-банк.

Во периодот од 2017 година до 2019 година, во согласност со пазарните услови и потребата за понуда на иновативни технолошки напредни банкарски производи и услуги, Банката за прв пат воведува ненаменски потрошувачки кредит – Инстант кредит достапен преку електронското банкарство, со целосно автоматизиран процес на анализа и одобрување. Иновирањето и развојот на дигиталното банкарство, подобрувањето на квалитетот на услугата и искуството на корисниците останува императив со фокус на унапредување на продуктивноста и контролата на трошоците. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица.

Фокусот на понудата е на станбените кредити, ненаменските кредити обезбедени со хипотека на недвижен имот како и потрошувачките кредити со атрактивни, конкурентни и поволни услови.

Банката успешно ги пласира кредитните линии за поддршка на мали и средни претпријатија на Македонската банка за поддршка на развојот.

Преку својата централа во Скопје и широката мрежа од 7 филијали, 20 експозитури, 2 шалтери на територијата на Македонија заклучно со крајот на 2019 година, Банката ги извршува сите банкарски активности следејќи ги основните принципи на банкарското работење - стабилност, ликвидност, профитабилност и солвентност.

Во изминатите години ТТК Банка АД Скопје континуирано и успешно имплементира стратегија за корпоративна и општествена одговорност. Преку транспарентни и етички активности, Банката ги поддржува и ги промовира вредностите коишто го претставуваат нејзиното работење: доверба, традиција, ентузијазам, искуство и знаење, тимски дух и професионализам. Искуството, посветеноста и отворената соработка со институциите и лицата од општеството придонесоа за развој на компанија којашто е општествено и корпоративно одговорна, давајќи поддршка на лица и институции за развој на нормално и здраво опкружување во кое секој поединец има еднакви права и можности. Активната поддршка што ТТК Банка АД Скопје ја дава на општеството е видлива преку различните активности во форма на спонзорство или донација од Банката за културата, спортот и образованието, за што Банката има добиено многу награди за корпоративна и општествена одговорност.

За остварување на многубројните позитивни придобивки за заедницата, во изминатиот период ТТК Банка АД Скопје повеќе пати беше добитник на награди за општествена одговорност од Министерство за економија (за 2008 и 2010 година) и награди за филантропија од Центарот за институционален развој (за 2009 и 2011 година) и др.

Во 2016 година ТТК Банка АД Скопје го доби признанието Национален шампион во категоријата Награда за иновација на 10-тите по ред Европски бизнис-награди (најголемиот престижен европски бизнис-натпревар, поддржан од бизнис-лидери, академици, медиуми и политички претставници од цела Европа кој поттикнува подобрување на конкурентноста на бизнисите во Европа). Наградата е потврда за активното, континуирано и ефикасно ангажирање на Банката во процесот на изнаоѓање проактивни и современи технолошки решенија за поедноставни, поконкурентни и подостапни производи и услуги за крајните корисници, физичките и правните лица.

○ **Изјава за мисија на Банката**

Изјавата за мисија ги содржи долгорочните цели и деловната филозофија на Банката.

Изјавата за мисија е однапред определен патоказ за развој на стратегиите за управување на бизнисот на Банката.

Изјавата за мисијата на ТТК Банка АД Скопје е:

Ние сме универзална банка-партнер

за малите и средните претпријатија во Република Северна Македонија, којашто креира вредности за своите акционери, клиенти и вработени, со помош на претприемничкиот и профитабилниот начин на размислување, оперативната ефикасност и градењето долгорочно партнерство.

Нашите вредности се:

Довербата – биди искрен, внимателен, доследен и транспарентен бидејќи довербата е основата на нашата работа;

Одговорноста – преземи иницијатива, донеси одлуки и застани зад нивната реализација; и

Тимската работа – креирај ефикасна и работна атмосфера, соработувај на сите нивоа со цел остварување подобри резултати.

2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО

	во илјади денари	31.12.2018	31.12.2019	промена за периодот
Показатели на билансот на состојба				
Вкупна актива		8.291.792	8.837.204	6,6%
Нето кредити на комитенти		4.745.889	5.107.178	7,6%
Бруто кредити на домаќинства		2.655.759	3.150.516	18,6%
Депозити од комитенти		6.800.554	7.133.884	4,9%
Депозити од Домаќинства		4.323.733	4.706.227	8,8%
Капитал и резерви		1.114.140	1.127.417	1,2%
Квалитет на кредитно портфолио				
Вкупна кредитна изложеност (билансна и вонбилансна)		7.808.502	8.147.587	4,3%
Вкупна исправка на вредност и посебна резерва		156.297	159.062	1,8%
Адекватност на капиталот		16,30%	16,93%	0,6 пп
Просечно ниво на резервираност		2,00%	1,95%	-0,1 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва		103,9%	135,5%	31,6 пп
Показатели за ликвидноста				
Ликвидна актива/Вкупна актива		35,3%	33,6%	-1,7 пп
Бруто кредити на комитенти/Депозити од комитенти		71,8%	73,6%	1,7 пп
Показатели за профитабилноста и ефикасноста				
Добивка по оданочување		101.276	108.369	7,0%
Нето оперативен приход пред исправка на вредност на нефинансиски и финансиски средства		209.481	184.432	-12,0%
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)		1,26%	1,27%	0,01 пп
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)		10,0%	10,7%	0,7 пп
Оперативни трошоци/оперативни приходи (Cost-to-income)		60,5%	64,0%	3,5 пп
Нето приходи од камати / вкупни трошоци		84,5%	81,9%	-2,5 пп
Нето провизии/Вкупни трошоци		39,4%	42,6%	3,2 пп

Сигурното, стабилно и профитабилно работење како клучни цели кои беа поставени во 2019 година се остварени. Имено Банката оствари раст на билансната актива од 6,6% и раст на нето-добивката од 7% одржувајќи притоа висока ликвидност и добра капитализираност.

Применувајќи го одржливиот, ефикасен и компетитивен деловен модел во услови на силна конкуренција и динамичен пазар, Банката ја потврди својата успешност и ја заврши годината со најдобар финансиски резултат досега.

Со цел зачувување висок степен на задоволство на корисниците во текот на 2019 година редовно се следеа активностите на деловната мрежа и се пристапуваше кон потребните измени со цел подобрување на ефикасноста за работење со клиентите, забрзување на процесот на донесување кредитни одлуки, создавање предуслови за понатамошно активно управување со висината на оперативните трошоци. Во 2019 година, Банката оствари годишен пораст на депозитите од комитенти од 4,9% како резултат на порастот на депозитите од населението од 8,8%, додека годишната стапка на раст на нето-кредитите на комитентите изнесува 7,6%, при што бруто кредитите од секторот домаќинства се зголемија за 18,6%.

Банката денес, по највисоки стандарди, ги нуди приближно сите услуги на дигиталното банкарство на ист начин на кој овие услуги се достапни и во најразвиените земји. Дигитализацијата е процес што Банката го користи и за да ги унапреди деловните процеси односно да ја зголеми ефикасноста во работењето.

Со цел понатамошно унапредување на системот на управување со ризиците во согласност со регулативата на НБРСМ, Банката ги презема сите потребни мерки за квалитетно управување со кредитните и останатите ризици. Како резултат на воспоставениот ефикасен систем за управување со ризиците и со ненаплатливите побарувања, дополнително Банката го подобри квалитетот на активата и ја зацврсти сопствената стабилност и перспективата за здрав раст. На крајот на 2019 година просечното ниво на резервираност изнесува 1,95%, додека показателот на адекватност на капиталот како најзначаен релативен показател на сигурност на работењето на крајот на 2019 година изнесува 16,93%.

3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОКРУЖУВАЊЕ

Меѓународно опкружување. Главниот ризик за растот на глобалната економија и натаму претставува неизвесноста од трговскиот конфликт меѓу САД и Кина, за којшто во последниот период има најави за потпишување на првата фаза од договорот во текот на декември. Останатите ризици се однесуваат на можното поголемо забавување на растот на системски значајните економии како што се Кина и еврозоната, неизвесноста околу Брегзит, евентуалното прелевање на негативните ефекти од слабата индустриска активност во еврозоната врз другите сегменти од економијата, ризиците поврзани со акумулираната финансиска ранливост на одредени брзорастечки економии, сè поголемите дезинфлациски притисоци, како и зголемените геополитички ризици во глобални рамки. Во однос на економските движења во еврозоната, како наш најголем трговски партнер, првичната оценка за БДП во третиот квартал на 2019 година покажува годишен раст од 1,2% (0,2% на квартална основа), ист како и во претходниот квартал.

Во однос на инфлацијата во еврозоната, првичната оценка за ноември покажува забрзан раст на цените од 1%, што се должи главно на забрзување на базичната инфлација во делот на услугите и на побрзиот раст на цените на храната.

Кај очекувањата за каматната стапка на едномесечниот ЕУРИБОР за 2020 и 2021 година не се забележуваат позначајни отстапувања од нивоата проектирани во октомври.

Европска економија. Во согласност со објавените проценети податоци за БДП, економската активност и натаму расте и во третиот квартал од годината, но побрзо, достигнувајќи реална стапка на годишен раст од 3,6% (3,4% во вториот квартал), којшто е малку повисока од очекуваната. Притоа, се забележува понизок придонес од проектираниот кај домашната побарувачка (главно заради помалиот придонес од очекуваниот кај личната потрошувачка и бруто-инвестициите), но и помалку негативен придонес од очекуваниот кај нето-извозот. За четвртиот квартал, при ограничен обем на расположливи податоци, тешко е да се даде попрецизна оценка за состојбата во економијата. Засега, расположливите високофреквентни податоци за октомври упатуваат на продолжување на поволните движења во економијата (натамошен, но малку поумерен раст на индустриското производство и прометот во трговијата).

Во однос на инфлацијата, намалувањето на потрошувачките цени на годишна основа продолжи и во ноември, кога тие забележаа минимален пад на годишна основа (-0,1%), со што збирната стапка се сведе на 0,8%, малку под октомвриската проекција. Со оглед на ваквите остварувања, постои веројатност за остварување на нешто помал раст на инфлацијата од очекуваниот. Неизвесноста околу проектираното движење на светските цени на примарните производи и понатаму е главен ризик околу проекцијата на инфлацијата за следниот период.

Монетарни движења. Во однос на движењата во монетарниот сектор, финалните податоци за ноември покажуваат забрзување на годишниот раст на вкупните депозити. На годишна основа, вкупните депозити во ноември се повисоки за 9,3%. Зголемувањето на вкупните депозити во најголем дел произлегува од растот на депозитите на домаќинствата и на претпријатијата, а помал позитивен придонес имаат и депозитите на останатите сектори. Од валутен аспект, најголем придонес кон растот имаат депозитите во домашна валута, додека поумерен раст на депозитите во странска валута.

Во однос на кредитниот пазар, на годишна основа продолжи растот којшто изнесува 6,4% и главно е резултат на кредитирањето на секторот домаќинства од 10,1%.

Последните макроекономски показатели и оценки упатуваат на одредени отстапувања во однос на проектираната динамика. Движењата на девизниот пазар и натаму се поволни, придонесувајќи за раст на девизните резерви и нивно одржување во сигурната зона. Во однос на економската активност, остварениот раст во првите три квартали од 2019 година од 3,6% е во согласност со проекциите за овој период од годината. Расположливите високофреквентни показатели за октомври се ограничени и недоволни за донесување попрецизни заклучоци за четвртиот квартал, но засега сигналите се поволни и се во согласност со очекувањата за поумерен економски раст во последниот квартал. Во однос на инфлацијата, таа веројатно ќе биде малку пониска од проектираната за 2019 година, а ризиците околу проекцијата во следниот период главно се поврзани со цените на примарните производи на светските пазари. Во рамките на монетарниот сектор, остварувањата кај депозитите и кредитите засега се малку над очекувањата во октомвриската проекција.

4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР¹

Позицијата на ТТК Банка АД Скопје се изразува низ една динамичка еволуција на перцепцијата, од Банка со добар имиџ, преку Банка со потврден имиџ до Банка со квалитетен имиџ.

Високата конкуренција во банкарскиот систем на РСМ влијаеше на потребата Банката постојано да го негува своето скромно учество во банкарскиот пазар и истовремено претставуваше поттик да ја зајакне сопствената позиција како Банка што е блиска и флексибилна за малите и средните компании и којашто води посебна грижа за секторот население, прилагодувајќи ги постојните и воведувајќи нови иновативни производи што ќе ги задоволат потребите на комитентите.

Пазарното учество на ТТК Банка АД Скопје на ниво на банкарски систем во поодделни сегменти и билансни позиции е прикажано во следната табела:

Опис	30.09.2018	31.12.2018	30.09.2019
Билансна сума	1,6%	1,6%	1,6%
Депозити од нефинансиски сектор	1,6%	1,6%	1,6%
Капитал и резерви	2,0%	2,1%	1,8%
Кредити на нефинансиски сектор	1,5%	1,5%	1,6%

Во анализираниот период Банката го насочи кредитирањето кон секторот население со што може да се заклучи дека растот на кредитите од овој сектор е повисок од растот на групата мали банки и од растот на ниво на банкарски сектор.

Од страната на депозитите, исто така растот е определен од растот на депозитите од секторот домаќинства и истиот е повисок од растот кај групата мали банки и од растот на ниво на банкарски сектор.

Опис	Банкарски сектор			Мали Банки			ТТК Банка АД Скопје		
	дек. 18	сеп. 19	промена %	дек. 18	сеп. 19	промена %	дек. 18	сеп. 19	промена %
Вкупна актива	503.469	528.592	5,0%	16.943	18.143	7,1%	8.302	8.580	3,3%
Бруто кредити на клиенти	320.085	326.870	2,1%	10.803	11.087	4,6%	4.866	5.103	4,9%
претпријатија	162.775	158.254	-2,8%	4.813	4.652	-3,4%	2.229	2.112	-5,3%
домаќинства	153.229	165.126	7,8%	5.740	6.406	11,6%	2.635	2.990	13,5%
Депозити на клиенти	371.333	388.236	4,6%	12.243	12.898	5,3%	5.914	6.372	6,3%
претпријатија	100.948	106.787	5,8%	3.543	3.179	-10,3%	1.588	1.688	6,3%
домаќинства	257.036	266.699	3,8%	7.894	8.330	5,5%	4.316	4.569	5,9%

¹ Народна банка на Република Северна Македонија - Показатели и податоци за банкарскиот систем за 30.9.2019 година.

Во текот на 2019 година ТТК Банка АД Скопје континуирано одржуваше висока и стабилна ликвидносна позиција којашто се потврдува преку движењето на ликвидносните показатели и стапките на ликвидност².

Показатели за ликвидносен ризик на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Показатели	Банкарски систем			Мали банки			ТТК Банка		
	31.12.2017	31.12.2018	30.06.2019	31.12.2017	31.12.2018	30.06.2019	31.12.2017	31.12.2018	30.06.2019
Ликвидна актива / Вкупна актива	29,8%	30,6%	31,3%	33,6%	33,0%	32,7%	34,5%	35,3%	32,4%
Ликвидна актива / Краткорочни обврски	51,8%	53,2%	54,3%	59,6%	58,5%	57,0%	58,7%	62,2%	55,2%
Ликвидна актива / Депозити на домаќинства	57,0%	58,7%	60,4%	74,4%	70,8%	70,4%	70,1%	67,8%	60,4%

Н крајот на третиот квартал од 2019 година Банката има стапка на адекватност на капиталот пониска од банкарскиот систем и групата мали банки. Намалувањето на стапката на адекватност на капиталот во однос на претходните години се должи на зголемената кредитна активност. Заклучно со 31.12.2019 година, истата изнесува 16,93%, како резултат на издавање на корпоративна обврзница.

Стапка на адекватност на капиталот на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор				
Група	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2018	30.09.2019
Банкарски систем	15,7%	16,3%	16,5%	16,9%
Мали банки	17,2%	18,1%	17,92%	17,4%
ТТК Банка АД Скопје	16,7%	17,1%	16,3%	16,0%

Во текот на третиот квартал од 2019 година банките остварија позитивен финансиски резултат од работењето, кој е помал во споредба со истиот период од претходната година. Ваквите движења, во најголема мера, се последица на намалувањето на капиталните добивки од продажби на средства и на нето-каматните приходи, како и од зголемувањето на оперативните трошоци на банките. Следствено, показателите преку кои се следи профитабилноста и ефикасноста на банкарскиот сектор се намалија, но и натаму се одржуваат на соодветно ниво. Намалувањето на остварената добивка на ниво на банкарски сектор, споредено со минатата година, придонесе за намалување на основните показатели за профитабилноста ROA и ROE коишто, заклучно со 30.9.2019 г., изнесуваат 1,5% и 13,5%. (30.9.2018 г. - 2,2% и 19,5%). ТТК Банка АД Скопје бележи позитивен тренд на финансискиот резултат, па од тука и показателите ROA и ROE бележат зголемување, заклучно со 30.9.2019 г. изнесуваат 1,1% и 9,0% (30.9.2018 г. - 0,8% и 6,0%).

Показатели за профитабилноста на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Показатели	Банкарски систем			Мали банки			ТТК Банка		
	30.09.2018	31.12.2018	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018	30.09.2019	30.09.2018	31.12.2018	30.09.2019
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	2,2%	1,7%	1,5%	0,8%	1,0%	0,8%	0,8%	1,3%	1,1%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	19,5%	16,0%	13,5%	7,9%	9,6%	8,3%	6,0%	10,0%	9,0%
Оперативни трошоци / Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	45,7%	46,2%	50,0%	69,0%	71,2%	67,8%	58,4%	60,5%	60,9%
Нето каматен приход / Вкупни редовни приходи	63,7%	62,9%	66,0%	58,7%	58,0%	58,5%	50,7%	50,5%	51,9%
Нето каматен приход / оперативни трошоци	139,4%	136,2%	132,0%	85,1%	81,4%	86,3%	88,3%	84,5%	85,2%

² Пресметката на ликвидната актива е во согласност со методологијата на НБРСМ којашто во структурата на ликвидната актива ги вклучува и државните обврзници.

5.1. Корпоративно управување на Банката

I. Информации и податоци за Собранието на акционери

Собранието на акционери е орган на Банката во кој акционерите на Банката ги остваруваат своите права, а на секој акционер запишан во акционерската книга на Банката, од денот на уписот, му припаѓа правото на учество во работата на Собранието и правото на глас. Во согласност со Статутот на Банката, секоја обична акција дава право на глас во Собранието на акционери, а секоја акција која дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

Во текот на 2019 година беа одржани четири Собранија на акционери, од кои едно редовно годишно и три вонредни собранија.

На 29-та седница којашто се одржа на 5.4.2019 година, со оглед на тоа дека тоа беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје, во согласност со Законот за банките, Законот за трговските друштва и други закони и подзаконски акти, се разгледуваа годишните извештаи за работењето на Банката и на органите на Банката, како и други предлог-одлуки и предлог-акти коишто се во надлежност за усвојување/донесување од страна на Собранието на акционери. Притоа беа усвоени: Годишниот извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2018 година и Мислење по истиот од Надзорниот одбор, Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година ревидирани од Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО Скопје и Мислењето за извештаите од Надзорниот одбор, Годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година, Извештајот и оцената на работата на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје во 2018 година, и донесени: Одлуката за покривање на загубата на ТТК Банка АД Скопје со 1.1.2018 година, Одлуката за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година, Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2018 година (дивиденден календар), Одлуката за избор на друштво за ревизија за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје и Одлуки за измена на одлуки за именување на член/ови на Надзорен одбор на ТТК Банка АД Скопје.

На 30-та седница на Собранието на акционери на ТТК Банка АД Скопје којашто се одржа на ден 29.5.2019 година беше донесена Одлука за измена и дополнување на Статутот на ТТК Банка АД Скопје.

На 31-та седница на Собрание на акционери на ТТК Банка АД Скопје којашто се одржа на ден 3.7.2019 година беа донесени:

- Одлука за издавање долгорочни должнички хартии од вредност како капитален инструмент по пат на јавна понуда (корпоративна обврзница) (прва емисија на обврзници),

- Одлука за именување член на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје,

- Одлука за промена на член на Одборот за наградување.

На 32-та седница на Собрание на акционери на ТТК Банка АД Скопје којашто се одржа на ден 5.11.2019 година беа донесени:

- Одлука за издавање на долгорочни должнички хартии од вредност како капитален инструмент по пат на јавна понуда (корпоративна обврзница) (втора емисија на обврзници),

- Одлука за именување независен член на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје,

- Одлука за дополнување на Деловникот за работа на Собранието на ТТК Банка АД Скопје.

II. Информации и податоци за Надзорниот одбор

II.1. Состав и членства на членовите на Надзорниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Надзорниот одбор

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови.

Надзорниот одбор на Банката што функционираше во текот на 2019 година го сочинуваат:

1. Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски, магистер по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одборот на директори во „Тетекс“ АД Тетово (генерален директор).
2. Борислав Трповски, дипломиран правник со пол-эжен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
3. Тито Беличанец, доктор по правни науки, надвор од Банката има функција на неизвршен член на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово и член на Надзорниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
4. Доне Таневски, дипломиран економист, **заклучно со 5.3.2019 година**, надвор од Банката има функција на претседател на Управниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
5. Златко Черепналкоски, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс ЕДС“ ДОО, Снабдување со електрична енергија.
6. Методија Несторовски, доктор по економски науки, надвор од Банката има функција на редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и на независен член на Одборот на директори на КБ Публикум Инвест АД Скопје.
7. Арсен Јаневски, доктор по правни науки, тој е професор во пензија, не членува во други органи на надзор и/или управување.
8. Трим Кемали, дипломиран на комуникациски технологии (компјутерски науки), **почнувајќи од 1.11.2019 година**, надвор од Банката има функција на заменик извршен директор на Дебарски бањи АД Дебар.

На 5.3.2019 година членот на Надзорниот одбор г. Доне Таневски поднесе оставка од функцијата, по што му престана мандатот со денот на поднесување на известување за оставката. Бидејќи беше почитуван законскиот минимум на членови на Надзорниот одбор, Надзорниот одбор на Банката продолжи да работи со законски пропишаниот минимум.

За дополнување на составот на членовите на Надзорниот одбор, Собранието на акционери на седницата одржана на ден 3.7.2019 година донесе одлука за именување на г. Трим Кемали за член на Надзорниот одбор на Банката за остатокот на мандатот на г. Доне Таневски, односно до 16.3.2021 година. По поднесено барање за добивање согласност, Гувернерката на Народна банка на Република Северна Македонија донесе решение од 1.11.2019 година со кое се дава претходна согласност за г. Трим Кемали да биде именуван за член на Надзорниот одбор на Банката.

Надлежностите на Надзорниот одбор се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Надзорниот одбор со законските и подзаконските прописи и Статутот на Банката се:

-да врши надзор на работењето на членовите на Управниот одбор и да го следи работењето на лицата надлежни за функциите на контрола,

-да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката и ја има крајната одговорност за создавање услови за добро работење и управување на/со Банката и за нејзината стабилност,

-да обезбеди навремено и точно финансиско известување до Народната банка на РСМ и да обезбеди услови за одржување ефикасна соработка со Народната банка на РСМ,

-да е активно вклучен во надзорот над работењето на Банката, да е во тек со значајните промени во нејзиното работење и во нејзиното опкружување и да дејствува навремено за заштита на долгорочните цели на Банката,

-да ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и да го следи нејзиното спроведување,

-да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на следните политики: политиката за сигурноста на информативниот систем, политиката за избегнување судир на интересите, политиката за наградување, политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор, политиката за вршење внатрешна ревизија, како и политиката/политиките за управување со ризиците, вклучувајќи ги и политиката со којашто се определува начинот на управување со ризикот од неусогласеност и спроведување на контролата на усогласеноста на работењето на банката со прописите и политиката за користење услуги од надворешни лица,

-да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на другите политики и интерни акти коишто се во негова надлежност, вклучително и системот на наградување во Банката и спроведувањето на интерните акти и процесите за слободно заштитено пријавување,

-да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Кодексот за корпоративно управување;

-да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Етичкиот кодекс,

-да донесува одлуки од негова надлежност и да разгледува и/или одобрува/усвојува финансиски и останати извештаи во согласност со законските и подзаконските прописи и Статутот и интерните акти на Банката,

-да ги формира законски пропишаните одбори и одборите чијашто обврска за формирање произлегува од подзаконските прописи и Статутот на Банката и да ги дефинира нивните права и обврски,

-да врши самооценување (коешто вклучува поединечна оценка и колективна оценка на членовите на Надзорниот одбор) и оценка на членовите на Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор, во согласност со Политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешувањето на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризиците, одборот за ревизија и управниот одбор и

-да одлучува за други прашања утврдени со Статутот или други акти на Банката и законските и подзаконските прописи.

Во текот на 2019 година Надзорниот одбор ги извршуваше работите од своја надлежност во рамките на работите определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надзорниот одбор, иако во согласност со Законот на банките треба да се состанува најмалку еднаш квартално заради редовно следење и надзор на работењето на Банката, стабилноста и ефикасноста на Банката, обезбедувањето добро работење и управување и стабилност на Банката, во текот на 2019 година одржа тринаесет седници, но исто така донесуваше одлуки и со писмена согласност на членовите.

Притоа Надзорниот одбор постојано го следеше работењето и економско-финансиската и ликвидносната состојба на Банката, кредитното портфолио, наплатата на побарувањата и текот на судските постапки, портфолиото на преземените средства и ги насочи своите активности и работењето кон остварување на финансиските цели на Банката утврдени со Деловната политика и Финансискиот план на Банката за 2019

година и продолжување на доброто, стабилно и профитабилно работење на Банката коешто во 2019 година се одрази со највисоко ниво на остварена добивка во досегашното работење на Банката, квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето на Банката, сигурноста на информативниот систем, усогласеноста на работењето на Банката со прописите и од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам. Во таа насока, Надзорниот одбор, врз основа на транспарентните, конструктивните и советодавните дискусии на Претседателот и на членовите на Надзорниот одбор, нивните стручни познавања, знаења и сознанија за светските економски движења и глобалните движења во еврозоната, макроекономските движења во земјата, а особено од банкарскиот сектор, донесуваше соодветни заклучоци за конкретни клучни прашања од работењето на Банката и за потребните претстојни активности во правец на подобрување на работењето на Банката, одржување на вредноста на капиталот на Банката, максимизирање на профитабилноста на работењето со преземање прифатливи ризици, одржување на стабилноста, сигурноста и ликвидноста на Банката, како и одржување на добриот имиџ на Банката.

Надзорниот одбор усвои и Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период 2019-2021 година и во тој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2019 година.

Со цел квалитетно управување со ризиците во работењето на Банката, усогласување со промените во работењето на Банката и промените во деловното опкружување и/или законската и подзаконската регулатива, во согласност со своите надлежности, Надзорниот одбор ја оценуваше соодветноста на воспоставените политики за управувањето со ризици и имајќи ја предвид не/измената на регулативата од страна на Народна банка на РСМ, како и не/променетите услови во работењето на Банката, одобри или усвои нивно целосно ревидирање, нивна измена и/или дополнување или ја продолжи нивната важност за следниот период и одобри или усвои и други измени и/или дополнувања во политиките и актите поврзани со останатото работење на Банката.

Исто така, Надзорниот одбор разгледа и одобри и акти и одлуки кои во согласност со закон се доставуваат на усвојување/донесување до Собранието на акционери на Банката, како акти и одлуки чиешто усвојување/донесување е во надлежност на Собранието на акционери.

На своите седници Надзорниот одбор разгледа/усвои месечни, квартални и годишни извештаи за управување со кредитен ризик и останати видови ризици на кои е изложена Банката во своето работење, како и во врска со управувањето со преземените средства стекнати по основ на наплата на побарувања на Банката, извршени стрес-тест анализи на изложености на Банката на поединечни ризици и комбиниран стрес-тест за заедничкото влијание на повеќе ризици истовремено, извештаи/прегледи од Секторот за правни работи и проблематични пласмани за текот на судските постапки од/против Банката и поведените извршни постапки за наплата на побарувањата на Банката по основ на реализација на хипотеки/залози и други основи, како и други информации, анализи и извештаи од негова надлежност.

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите коишто во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката имаат обврска да ги доставуваат на квартално, полугодишно и годишно ниво другите органи на Банката (Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор), како и Службата за внатрешна ревизија, Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам и Одговорното лице за обезбедување сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС). Притоа, во извештајниот период, Надзорниот одбор ги разгледа:

-кварталните извештаи за работата на Одборот за управување со ризици во текот на 2019 година, како и Извештајот со содржана оценка за работата на Одборот за управување со ризици во 2018 /колективно и од аспект на поединечните членови/,

-кварталните извештаи за работата на Одборот за ревизија во текот на 2019 година, Полугодишниот извештај за работата на Одборот за ревизија во периодот јануари-јуни 2019 година, како и Годишниот извештај со содржана оцена за работата на Одборот за ревизија во 2018 година /колективно и од аспект на поединечните членови/,

-Извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2019 година,

-Полугодишниот извештај за работата на Службата за Внатрешна ревизија во периодот јануари-јуни 2019 година, како и Годишниот извештај на Службата за внатрешна ревизија за 2018 година,

-Извештаите за активностите во Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење на пари и финансирање на тероризам за периодите од јули до декември 2018 година и од јануари до јуни 2019 година,

-Извештаите за информативната сигурност за периодите јули-декември 2018 година и јануари-јуни 2019 година.

Исто така во согласност со подзаконската регулатива на Народна банка на РСМ, Надзорниот одбор ги разгледа/усвои и кварталните извештаи за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства, како и Годишниот извештај за износот на вкупното оштетување по одделни преземени средства за периодот од 1.1.2018 - 31.12.2018 година.

На сите свои одржани седници во текот на 2019 година Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите на Службата за внатрешна ревизија од извршени редовни ревизии во согласност со Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2019 година одобрен од негова страна, како и од извршените инцидентни непланирани ад-хок ревизии и извештаите за следење реализација на дадените препораки. При разгледувањето на извештаите од извршените ревизии Надзорниот одбор ги анализираше наодите содржани во истите и го следеше статусот на реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија по однос на констатираните наоди од ревизиите и остана доследен на својот став дека треба да се преземаат дисциплински мерки кон вработените кај кои од Службата за внатрешната ревизија се констатирани недостатоци во работењето и тоа го изразуваше преку донесување на заклучоци.

Исто така, на одржаните седници во текот на 2019 година Надзорниот одбор ги разгледуваше и останатите извештаи произлезени од законската и подзаконската регулатива и од интерните акти на Банката, пред сè поврзани со управување со ризиците на кои е изложена Банката во своето работење, како и останати информации и слично од доменот на останатото работење на Банката доставувани од надлежните служби.

На седниците на Надзорниот одбор беа разгледувани и извештаи од страна на Народна банка на РСМ и други надлежни институции.

Надзорниот одбор, во согласност со Одлуката на Народна банка за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка, достави Извештај за своето работење во 2018 година до Собранието на Банката. Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, изврши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го извести Собранието на Банката во рамките на доставениот Извештај за своето работење во 2018 година.

Исто така Надзорниот одбор во согласност со определената надлежност со Законот за банките и Статутот на Банката, на својата 24-та седница одржана на 27.2.2019 година го разгледа и го одобри Предлогот на Одборот за ревизија за назначување на Друштвото за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за период од 2019-2023 година, го

извести Собранието на Банката за донесената Одлука и му предложи да биде избрано.

Во согласност со точките 18 и 27 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, Надзорниот одбор на Банката изврши оценка на соодветноста за кандидати за членови на Надзорниот одбор и член на Управниот одбор на Банката, при што утврди дека предложените кандидати поседуваат знаење и искуство кои се соодветни за извршувањето на надлежностите на Надзорниот и Управниот одбор на Банката.

II.1.1. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Надзорниот одбор

Членовите на Надзорниот одбор ги избира, именува и разрешува Собранието на Банката со мнозинство од акциите со право на глас претставени на Собранието. Изборот, односно именувањето и разрешувањето се врши со јавно гласање, а кон тајно гласање се пристапува по барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку 1/10 од вкупниот број акции со право на глас коешто се спроведува на законски пропишан начин.

При изборот и именувањето на членовите на Надзорниот одбор се води грижа кандидираните членови за Надзорен одбор да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката. Исто така Собранието на Банката води соодветна грижа за балансиран состав на експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите на Надзорниот одбор, како и за исполнување на критериумот предвиден со Законот за банките според кој една четвртина од членовите на Надзорниот одбор треба да бидат независни членови кои ги исполнуваат критериумите за независност определени со истиот закон.

За именувањето на членовите на Надзорниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РСМ.

Разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор од страна на Собранието на Банката се врши на законски пропишан начин, во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Надзорниот одбор се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови. Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат претседател на Надзорниот одбор. Мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае четири години, а во случај на предвремено престанување на функцијата на член/ови на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се врши избор за испразнетите места за остатокот од мандатот. Исто лице не може да биде независен член на Надзорниот одбор подолго од три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на НБРСМ во согласност со законот и подзаконските акти на НБРСМ и Статутот на Банката, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување, а за независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Надзорниот одбор и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност којашто просечно годишно надминува 3 милиони денари.

Членовите на Надзорниот одбор имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности и посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со Законот за банките, и избегнуваат судир на интересите, притоа императивно почитувајќи ги правилата пропишани во случај на појавен судир на интереси и обврските за давање писмени изјави.

Членовите на Надзорниот одбор поседуваат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на коишто е изложена.

II.2. Информации и податоци за Одборот за управување со ризици

II.2.1. Состав и членства на членовите на Одборот за управување со ризици во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за управување со ризици

Во согласност со член 58 од Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици на ТТК Банка АД Скопје се состои од пет члена.

Одборот за управување со ризици што функционираше во текот на 2019 година го сочинуваат:

1. Наталија Алексова, претседател на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, член на Управниот одбор на Банката, не членува во други органи на надзор и/или управување,
2. Душица Иванџикова, заменик-претседател на Одборот за управување со ризици, магистер по економски науки од областа на монетарната економија, директор на Дирекцијата за управување со ризици, не членува во други органи на надзор и/или управување, **заклучно со 23.6.2019 година**
3. Димитри Трпоски, член на Одборот за управување со ризици, магистер по бизнис администрација, директор на Секторот Стратешко банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
4. Зоран Колев, член на Одборот за управување со ризици, доктор по економски науки, заменик-директор на Секторот за комерцијално банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
5. Јованка Ралевиќ, член на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, директор е на Дирекција за средства и ликвидност, не членува во други органи на надзор и/или управување.
6. Гордана Блажевска, член на Одборот за управување со ризици, **сметано од 31.7.2019 година** дипломиран економист, директор на Дирекција за управување со ризици, не членува во други органи на надзор и/или управување.

На 31.7.2019 година Надзорниот одбор на Банката донесе Одлука за разрешување и за именување на член на Одборот за управување со ризици со која Душица Иванџикова се разрешува од член на Одборот за управување со ризици поради престанување на работниот однос во Банката по нејзино барање, и за нов член на Одборот за управување се именува Гордана Блажевска, Директор на Дирекцијата за управување со ризици.

На 176-та седница на Одборот за управување со ризици одржана на ден 1.8.2019 година за нов заменик – претседател едногласно беше избран Димитри Трпоски.

Надлежностите на Одборот за управување со ризици се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Одборот за управување со ризици со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- постојано да го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и да го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- да воспоставува политики за управување со ризици и да ја следи нивната примена;
- да ги следи прописите на Народната банка на РСМ коишто се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- да врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- да утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката;
- да ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката коишто вршат оценка на ризиците и да предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- да ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици;
- да ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- да ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
- да врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- квартално да го известува Надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;
- да одобрува изложеност кон лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката;
- други активности во согласност со законската и подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Одборот за управување со ризици во 2019 година работеше и одлучуваше во рамките на своите надлежности утврдени со закон и подзаконски акти, Статутот и другите интерни акти на Банката, на своите седници кои во согласност со Законот за банките се одржуваа еднаш неделно.

На своите седници Одборот за управување со ризици редовно ги следеше ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење и го следеше и оценуваше степенот на ризичност на Банката преку разгледување соодветни/воспоставени извештаи произлезени од закон, подзаконски акти и интерните акти на Банката коишто го регулираат управувањето со ризиците, како и останата извештајна документација подготвена по укажана потреба во насока на надминување одредени воочени слабости и/или подобрување на управувањето и следењето на ризиците на коишто е изложена Банката во работењето и/или изготвена на барање на Одборот по оценета потреба за дополнително согледување на потенцијалните ризици во работењето на Банката.

Преку оваа документација, Одборот за управување со ризици вршеше и оценка на системите на управување со ризиците на Банката и ги анализираше ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, го следеше спроведувањето на стратегијата за управување со ризиците и воспоставените политики за управување со ризиците, се грижеше за воспоставување соодветни политики преку нивно ревидирање во согласност со променетата подзаконска регулатива на НБРСМ и/или променетите услови во работењето на Банката и обезбедување формално правно усвојување од страна на Надзорниот одбор на Банката. Исто така, преку разгледување на истата оваа документација, Одборот за управување со ризици го следеше и спроведувањето на интерните акти донесени од

Управниот одбор на Банката во врска со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за управување со ризици ја следеше и усогласеноста на работењето на Банката со прописите од областа на управувањето со ризици и ги следеше и оценуваше системите на внатрешна контрола и контролните правила и механизми воспоставени за идентификување, мерење, оценка и следење на ризиците на кои е изложена Банката, како и по однос на тестирање на изложеноста на Банката кон истите. Исто така изврши и оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката.

Во периодот од 1.1.2019 - 31.12.2019 година Одборот за управување со ризици одржа 52 седници, на кои донесе одлуки за ревидирање на воспоставените политики за управување со ризиците, утврди ревидирани политики или ја продолжи важноста на веќе воспоставени политики, како и одлуки за одобрување на изложености кон лица од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката. На своите седници, разгледувајќи ги доставените материјали, со свои констатации и инструкции упатуваше и насочуваше на потребата од преземање мерки и активности, особено во делот на наплатата на достасаните побарувања на Банката како потенцијален ризик од предизвикување дополнителни резервации коишто директно се рефлектираат со негативен ефект врз резултатот од работењето на Банката.

Одборот за управување со ризици, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, доставуваше квартални извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на Банката и до Одборот за ревизија.

Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици изврши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја достави до Надзорниот одбор на Банката во рамките на доставениот Извештај за својата работа во 2018 година.

II.2.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за управување со ризици

Членовите на Одборот за управување со ризици ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици го врши Надзорниот одбор од редот на лицата со посебни права и одговорности определени со Статутот на Банката, притоа водејќи сметка членовите на Одборот за управување со ризици да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката, а во Одборот за управување да има членство на членот на Управниот одбор кој е одговорен за следење на управувањето со ризиците, како критериум што е утврден со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Разрешувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се врши од страна на Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за управување со ризици се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за управување со ризици е во согласност со член 90 став 2 од Законот за банките, член 58 точка 1 од Статутот на Банката и точка 24 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка со тоа што еден од членовите на Управниот одбор (според статутарните одредби тоа е членот на

Управниот одбор во чијашто надлежност е Секторот Стратешко банкарство, а со оглед на тоа дека во негова надлежност е Дирекцијата за управување со ризици исполнет е и критериумот за задолжително членство во Одборот за управување со ризици утврден со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка), а другите членови се лица со посебни права и одговорности именувани во согласност со одредбите од Статутот на Банката, каде што точно е определено од кои организациски единици и кои носители на раководни функции треба да го сочинуваат. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици трае четири години, а претседателот и заменик-претседателот на Одборот за управување со ризици се бираат од редот на именуваните членови на Одборот за управување со ризици.

Именуваните членови на Одборот за управување со ризици ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и Статутот на Банката и имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, како и познавање на работењето на Банката, нејзините производи и услуги и на ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење.

II.3. Информации и податоци за Одборот за ревизија

II.3.1. Состав и членства на членовите на Одборот за ревизија во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за ревизија

Во согласност со член 61 од Статутот на Банката, Одборот за ревизија се состои од шест членови, од кои четири членови се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката и два се независни членови, од кои најмалку еден мора да биде овластен ревизор.

Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје што функционираше во текот на 2019 година го сочинуваат:

1. Душко Апостолоски, претседател и независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на „Бенд Ревизија и Консалтинг“ ДОО Тетово.
2. Данче Зографска, независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на Друштво за ревизија и процена „Елит“ ДООЕЛ Скопје.
3. м-р Глигорие Гоговски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, каде по функција е претседател на Надзорниот одбор, магистер е по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одбор на директори (генерален директор) на „Тетекс“ АД Тетово.
4. Борислав Трповски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
5. Методија Несторовски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, доктор по економски науки, надвор од Банката е редовен професор на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и независен член на Одбор на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
6. Златко Черепналкоски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс ЕДС“ ДОО, Снабдување со електрична енергија.

Претседателот на Одборот за ревизија Душко Апостоловски и членот на Одборот за ревизија Данче Зографска се и овластени ревизори.

Надлежностите на Одборот за ревизија се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите што му се определени на Одборот со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- да ги разгледува финансиските извештаи на Банката и да се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди;
- да ги разгледува и да ги оценува системите за внатрешна контрола;
- да ја следи работата и да ја оценува ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија;
- да го следи процесот на ревизија на Банката и да ја оценува работата на друштвото за ревизија;
- да ги донесува сметководствените политики на Банката;
- да ја следи усогласеноста на работење на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи;
- да одржува состаноци со Управниот одбор, Службата за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;
- да ги разгледува извештаите од Одборот за управување со ризици;
- да предлага назначување на друштво за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија;
- најмалку еднаш во три месеци да го известува за својата работа Надзорниот одбор на Банката;
- најмалку еднаш годишно да врши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор на Банката при што во годишниот извештај е содржана оцената на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да врши и други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Во текот на 2019 година Одборот за ревизија ги вршеше работите што му се ставени во надлежност со Законот за банките, со други законски и подзаконски прописи и со Статутот и интерните акти на Банката.

Во текот на 2019 година Одборот за ревизија ги извршуваше работите од своја надлежност на одржаните пет седници на коишто присуствуваа членовите на Управниот одбор и раководителот на Службата за внатрешна ревизија.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за ревизија ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи и точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди, ги оценуваше системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија, ја следеше респонзивноста за реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија од страна на одговорните лица, го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на Друштвото за ревизија.

На одржаните седници Одборот за ревизија разгледа и прифати: неревидирани финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година, извештаи на независниот ревизор-Друштво за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО Скопје и финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година изготвени според Методологија на НБРСМ и според МСФИ, извештаи за работењето на Банката во текот на 2019 година, квартални извештаи од Одборот за управување со ризици, извештаи на Службата за внатрешна ревизија, и тоа: извештаи за извршени ревизии во согласност со

Годишниот план за 2019 година и од извршени инцидентни непланирани ад-хок ревизији. Извештаи за следење реализација на дадените препораки, како и Годишниот извештај за 2018 година и полугодишниот Извештај за работењето за период јануари-јуни 2019 година, како и Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2019 година.

Исто така, Одборот за ревизија во согласност со определената надлежност со Законот за банките и Статутот на Банката, на својата 20-та седница одржана на 30.1.2019 година ги разгледа доставените понуди од овластени друштва за ревизија за вршење на ревизија на финансиските извештаи на Банката и одлучи Друштвото за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје да биде предложено за вршење ревизија на финансиските извештаи на Банката за период од 2019-2023 година, и тој предлог го достави до Надзорниот одбор на Банката за одобрување.

Одборот за ревизија, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, го ценеше своето работење во 2018 година од аспект на поединечните членови и колективно даде оценка којашто заедно со писмениот Извештај на работата во 2018 година ја достави до Надзорниот одбор на Банката. Исто така Одборот за ревизија, во согласност со Законот на банките и Статутот на Банката, на секои три месеци го известуваше Надзорниот одбор за својата работа во 2019 година и поднесе и Полугодишен извештај за својата работа во периодот јануари-јуни 2019 година до Надзорниот одбор.

II.3.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за ревизија

Членовите на Одборот за ревизија ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на четири членови на Одборот за ревизија го врши Надзорниот одбор од редот на членовите на Надзорниот одбор, а два члена ги избира и именува како независни членови, притоа водејќи сметка најмалку еден член на Одборот за ревизија да биде и овластен ревизор, а сите членови да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за ревизија се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Членовите на Одборот за ревизија ги разрешува Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за ревизија се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за ревизија е во согласност со член 61 од Статутот на Банката, така што четири членови се избрани од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, а два избрани членови се независни членови кои исто така се и независни ревизори. Мандатот на членовите на Одборот за ревизија трае четири години, а претседателот на Одборот за ревизија се избира од редот на именуваните членови на Одборот за ревизија.

Именуваните членови на Одборот за ревизија ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките и Статутот на Банката, а независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Одборот за ревизија и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката

и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно годишно надминува 3 милиони денари.

II.4. Информации и податоци за другите одбори на Надзорниот одбор

II.4.1. Состав, надлежности и функционирање на другите одбори на Надзорниот одбор

II.4.1.1. Состав, надлежности и функционирање на Кредитниот одбор

Во согласност со член 73 од Статутот на Банката, Кредитниот одбор го сочинуваат пет членови и пет заменици членови.

Во текот на 2019 година Кредитниот одбор функционираше во следниот состав:

Членови:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /претседател на Кредитниот одбор/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот за комерцијално банкарство;
4. Димитри Трповски, директор на Секторот за стратешко банкарство;
5. Ирина Ристовска, директор на Секторот за правни работи и проблематични пласмани.

Заменици-членови:

1. Зоран Колев, Заменик - директор на Секторот за комерцијално банкарство;
2. Бојан Штерјовски, раководител на Одделот за население;
3. Јованка Ралевиќ, директор на Дирекцијата за средства и ликвидност;
4. Горан Томовски, директор на Дирекцијата за правни лица;
5. Емил Ристоски, директор на Дирекцијата за правни работи, лоши пласмани и превземени средства.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, Кредитниот одбор е надлежен да ги врши следните работи:

- да одлучува по поднесени барања од правни и физички лица за одобрување на кредити, акредитиви, гаранции и други видови изложености во рамките на лимитите утврдени со прописите и актите на Банката,
- да донесува Одлуки за измена и дополнување на Одлуката за висината на каматните стапки што ја врши ТТК Банка АД Скопје и на Тарифата за надоместоците на услуги што ги врши ТТК Банка АД Скопје и за постојни и при воведување нови производи и услуги;
- да врши продолжување на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати за изложеност којашто ја одобрил во согласност со своите надлежности во процесот на кредитно одлучување и да го доставува на верификација до Одборот за управување со ризици;
- да го верификува продолжувањето на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати што било одобрено од другите нивоа на кредитно одлучување и најмалку еднаш во месецот доставува до Одборот за управување со ризици Извештај за побарувањата кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување во текот на претходниот месец;
- да донесува Одлука за реструктурирања на побарувања и најмалку еднаш во месецот доставува до Надзорниот одбор на Банката Извештај за реструктурирани побарувања во текот на претходниот месец;
- други работи утврдени со прописите и актите на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа.

Во текот на 2019 година Кредитниот одбор ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш неделно во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор.

II.4.1.2. Состав, надлежности и функционирање на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија

Во согласност со член 74 од Статутот на Банката, Одборот за управување и надгледување на информативна технологија се состои од седум членови.

Во текот на 2019 година Одборот за управување и надгледување на информативна технологија функционираше во следниот состав:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /Претседател на Одборот/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје/член на Одборот/;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
4. Зоран Колев, заменик директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
5. Христијан Трифуновски, директор на Секторот за ИТ и позадински обработки /член на Одборот/;
6. Новак Вучевски, раководител на Одделот за системска и мрежна поддршка /член на Одборот/;
7. Сашо Симјановски, одговорно лице за обезбедување на сигурноста на информативниот систем на Банката /член на Одборот/.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, во надлежност на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија е да ги врши следните работи:

- да одлучува и да го набљудува развојот и имплементацијата на стратешките ИТ планови и да осигурува дека истите се конзистентни со бизнис стратегијата;
- да одлучува и да го одобрува портфолиото на проекти во ИТ;
- да ги набљудува извршувањата на главните ИТ проекти, вклучително да дава и приоритети на проектите, набавките и развојот на нови системи, одржувањето на постојните системи и законските барања и измени;
- да одлучува за ИТ буџетот и ИТ целите;
- да ја набљудува соодветноста на ИТ ресурсите во смисла на луѓе, опрема и обезбедувачите на ИТ сервиси и да дава крајна одлука во случај на неусогласеност помеѓу понудата и побарувачката;
- да ги ревидира ИТ проектите коишто имаат значителен трошок или коишто се од голема стратешка важност;
- да решава по основ на големи ИТ прашања и прави "trade-off " одлуки, односно да го насочи работењето на ИТ на позначајните проекти за Банката за сметка на помалку значајните коишто привремено ги одложува или трајно ги откажува, во случаите кога има поголем број на предложени проекти и коишто не можат истовремено да се реализираат согласно условите и расположливите ресурси;
- да го следи квалитетот на ИТ услугите и задоволството на клиентите.

Во текот на 2019 година Одборот за управување и надгледување на информативна технологија ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш на три месеци во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор. На тој начин Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија ја оствари основната цел за којашто е формиран - да му помага на Управниот одбор и на Надзорниот одбор во носењето на одлуките во врска со ИТ.

II.5. Информации и податоци за Управниот одбор

II.5.1. Состав и членства на членовите на Управниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Управниот одбор

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица.

Во текот на 2019 година Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје го водеше работењето и управувањето со Банката, ги вршеше работите и ги остваруваше надлежностите коишто му се ставени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и другите интерни акти на Банката, го сочинуваат:

1. Претседателот на Управниот одбор проф. д-р Драгољуб Арсовски, кој е доктор на економски науки и
2. Членот на Управниот одбор Наталија Алексова, дипломиран економист.

Во текот на 2019 година Управниот одбор континуирано ги извршуваше работите поврзани со управувањето и застапувањето на Банката и водењето на работењето на Банката кои им се ставени во надлежност со законската и подзаконската регулатива, Статутот и другите акти на Банката. Одлучуваше за уредување прашања од тековен карактер, презеде повеќе мерки и активности за развој и подобрување на ефикасноста на внатрешната контрола на сите нивоа, како и за подобрување на внатрешната организација на Банката со цел зајакнување на функционирањето на системот на организациската поставеност на Банката, административната и сметководствената контрола и овозможувањето поефикасно следење и контролата на исполнување на оперативните цели, обезбедувањето точност во изработка на финансиските извештаи, обезбедувањето усогласеност на работењето на Банката со интерните политики и акти и законите и регулативата којашто го уредува работењето на банките, зголемувањето на ефикасноста на вкупното работење и унапредувањето на ефикасноста на управувањето.

Управниот одбор донесе повеќе измени и дополнувања на интерните акти на Банката - основни процедури, процедури, методологии, со цел усогласување со ревидираните и/или изменети и/или дополнети политики за управување со ризиците од страна на Надзорниот одбор на Банката во процесот на оцена на нивната соодветност со променетата регулатива од страна на Народна банка на РСМ, променетите услови во работењето на Банката, макроекономските фактори. Исто така, донесе измени и дополнувања и на други правилници, методологии и процедури поврзани со останатото работење на Банката, во кои беа дефинирани основните правила на внатрешна контрола при извршување на оперативните активности во Банката.

Управниот одбор ги разгледуваше извештаите на внатрешната ревизија и ги анализираше наодите содржани во истите, како и извештаите на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и на Одговорното лице за обезбедување сигурност на информатичкиот систем на Банката (ОСИС).

Во текот на 2019 година Управниот одбор преземаше мерки и активности за реализирање на одлуките и заклучоците на Надзорниот одбор како и на препораките од Службата за внатрешна ревизија.

Иако во согласност за Законот за банките Управниот одбор е должен да изготви и достави, а Надзорниот одбор да разгледа извештаи за работењето на Банката најмалку еднаш квартално, со оглед на тоа што Надзорниот одбор и во текот на 2019 година продолжи да ги одржува своите седници еднаш месечно, Управниот одбор доставуваше до Надзорниот одбор месечни извештаи за работењето на Банката во 2019 година преку кои го известуваше Надзорниот одбор за своето работење.

Постапувајќи во согласност со Законот за банките, изготвени се: Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период од 2019-2021 година и во тој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2019 година и Годишен извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2018 година.

Исто така, во согласност со обврската којашто произлегуваше од Одлуката на Народна банка на РСМ за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка („Службен весник на РМ“ бр.159/2007), а кој престана да важи со отпочнувањето на примената на Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година од 1

јули 2018 година, е изготвен Извештај за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2018 година и изготвениот Извештај е доставен до Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2019 година Управниот одбор во континуитет продолжи со преземање активности за зајакнување на информатичкиот систем за следење на соодветноста и ефикасноста на поставените системи на внатрешна контрола и на процесот за управување со сигурноста на информатичкиот систем од аспект на обезбедување доверливост, интегритет и расположливост, како и обезбедување континуиран пристап до сите потребни информации на вработените во Банката.

Истовремено, преку воспоставените системи на организација и работа на Банката и внатрешна контрола во сите области од работењето на Банката, Управниот одбор обезбеди непречено функционирање на Службата за внатрешна ревизија и на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на нивните активности и овластувања.

Управниот одбор редовно ги следеше и извештајните анализи извршени од страна на менаџментот и од другите надлежни лица од организациски единици и делови на Банката.

Во текот на 2019 година Управниот одбор одржа состаноци по укажана потреба, одржуваше редовни контакти со средниот менаџмент на Банката и со раководните и други лица од организациските единици и делови на Банката, како и работни состаноци по поодделни области од целокупното работење на Банката, на кои се разгледуваа и се одлучуваше по прашања од областа на работењето на одделните организациски единици и делови поврзани со редовното работење и со ефикасноста на системите на внатрешна контрола. Од состаноците произлегуваа заклучоци и соодветни одлуки со кои се дефинираа обврски и активности коишто имаа за цел јакнење на механизми и контролни правила во клучните области од работењето на Банката. Управниот одбор редовно ја следеше реализацијата на обврските и задолженијата по однос на заклучоците и донесените одлуки.

Во текот на 2019 година Управниот одбор одлучуваше и без одржување состанок, но со давање писмена согласност за донесување поединечни интерни акти и одлуки по прашањата од негова надлежност определени со законска и подзаконска регулатива, Статутот и другите акти на Банката, како и по согледана потреба за уредување на настанати ситуации или појавени потреби од тековен карактер и заради јакнење на механизмите и контролните правила во клучните области од работењето на Банката.

II.5.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Управниот одбор

Членовите на Управниот одбор ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. При изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор води сметка за условите коишто треба да ги исполнуваат во согласност со законот и Статутот на Банката. Надзорниот одбор го избира и Претседателот на Управниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

За именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народната банка на РСМ.

Разрешувањето на членовите на Управниот одбор се врши на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на

Банката, како и во случај кога при оцената на членовите на Управниот одбор се утврдат одредени слабости, па за надминување на истите Надзорниот одбор презема активности со давање предлози за назначување нови членови на Управниот одбор или замена на постојните членови.

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица, од кои еден е претседателот избран со Одлуката на Надзорниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор. Претседателот на Управниот одбор и членот на Управниот одбор се именувани за период од четири години. Правата и обврските на членовите на Управниот одбор се уредуваат со договор што го склучуваат членот на Управниот одбор и Надзорниот одбор во име на Банката, а го потпишува претседателот на Надзорниот одбор. Доколку на член/овите на Управниот одбор им престане членството и пред истекот на мандатот, за обезбедување на потребниот број на членови пропишан со Законот за банките, Надзорниот одбор од своите редови именува вршител/и на должноста член на Управен одбор.

Членовите на Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка во согласност со закон и подзаконски акти на НБРСМ и Статутот на ТТК Банка, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување.

Членовите на Управниот одбор заедно поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на коишто е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народната банка на РСМ донесени во согласност со меѓународните стандарди.

II.6. Информации и податоци за другите одбори на Надзорниот одбор

II.6.1. Состав, надлежности и функционирање на Одборот за наградување

Во согласност со член 57 став 6 од Статутот на Банката и точка 17 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка формиран е Одбор за наградување за надлежности поврзани со воспоставувањето и спроведувањето на Политиката за наградување.

Во текот на 2019 година Одборот за наградување функционираше во следниот состав:

1. м-р Глигорие Гоговски - претседател;
2. д-р Тито Беличанец – Член
3. Доне Таневски – член, заклучно со 5.3.2019 година,
4. д-р Методија Несторовски – член
5. д-р Арсен Јаневски - член

Одборот за наградување е надлежен да разгледува прашања во врска со вкупниот надомест (фиксен и варијабилен) на членовите на Управниот одбор и на лицата надлежни за функција на контрола и да доставува соодветни предлози до Надзорниот одбор.

Во текот на 2019 година Одборот за наградување одржа 4 (четири) седници на кои беа донесени предлог-одлуки од својата надлежност и доставени до Надзорниот одбор за конечно одлучување.

III. Информации и податоци за организациската структура на Банката, вклучително и за нејзините подружници

Организациската структура и поставеност на ТТК Банка АД Скопје е во согласност со Статутот, севкупната стратегија и деловната политика на Банката.

Банката го врши своето работење самостојно и преку своите организациски единици и организациски делови. Организациски единици во Банката се: секторите, дирекциите, службите, одделите и одделенијата, а организациски делови на Банката се филијалите на Банката, во чијшто состав функционираат експозитурите и шалтерите на Банката.

Во текот на 2019 година, се изврши една промена во организациската структура на Банката, односно мрежата на експозитури се прошири со нов организациски дел – Експозитура Скопје Чаир.

Заклучно со 31.12.2019 година организациската структура на Банката ја сочинуваат 4 сектори, 1 дирекција под надлежност на Управниот одбор, две самостојни служби од кои една под надлежност на Надзорниот одбор, Секретаријат, лице одговорно за сигурност на информатичкиот систем, 11 дирекции (во рамки на четирите сектори), 21 оддел, 2 одделенија, 7 филијали (Скопје, Тетово, Битола, Куманово, Охрид, Штип, Струмица), 20 експозитури и 2 шалтери.

Организациската структура на Банката е дадена во Прилог 1 кон Годишниот извештај.

IV. Информации и податоци за акционерската структура на Банката - назив на акционерите со квалификувано учество и нивното учество во вкупниот број акции и вкупниот број издадени акции со право на глас и нивните претставници во Надзорниот одбор на Банката

На 31.12.2019 година акционерскиот капитал на Банката се состоеше од 907.888 обични акции со номинална вредност од 1.000 денари по акција или вкупно 907.888.000 денари. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар за хартии од вредност на РМ.

Во текот на 2019 година Банката нема извршено откуп на сопствени акции, ниту има издадено нова емисија на акции.

Обичните акции им даваат право на глас на сопствениците на седница на Собранието на акционери, по принципот „една акција - еден глас“ и право на исплата на дивиденда.

Бројот на акционери заклучно со 31.12.2019 година изнесува 1.956, од нив 1.825 се физички лица и 131 се правни лица.

Акциите на Банката котираат на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот на задолжителна котација. Во согласност со Правилата за котација на Македонската берза Банката ги објавува ценовно-чувствителните информации.

Акционер со квалификувано учество е „Тетекс“ АД Тетово кој заедно со поврзаните лица поседува 49,79% од вкупниот број акции на Банката. Претставници во Надзорниот одбор на Банката се Глигорие Гоговски, Борислав Трповски и Тито Беличанец.

V. Информации и податоци поврзани со спроведувањето на политиката на наградување на Банката

ТТК Банка АД Скопје има воспоставено соодветен и фер систем за наградувања регулиран преку Политика за наградување, последен пат ревидирана во месец јуни 2018 година. Политиката дефинира и уредува транспарентен, конкурентен

и одговорен систем на наградување на менаџментот и вработените во ТТК Банка АД Скопје.

Во согласност со Политиката, наградувањето во Банката се реализира преку фиксни и варијабилни надоместоци, поточно:

- фиксен дел од вкупниот надоместок е надоместок во форма на плата и додатоци на плата, кој зависи од описот на работното место, односно од надлежностите на органот на Банката и е определен во договорите за работа и
- варијабилен дел од надоместокот кој зависи од успешноста во извршувањето на работните задачи имајќи го предвид преземеното ниво на ризик и се доделува врз основа на дефинирани критериуми во Политиката за наградување. Варијабилниот дел од надоместокот може да биде во форма на материјална награда (годишен, месечен или организациски бонус) или нематеријална награда - формално признание (признанија во вид на плакета и пофалница), унапредување, специјализирани обуки и сл.

За операционализација на Политиката за наградување е донесена Процедура за наградување, а за спроведување на процесот на наградување се формирани:

- Одбор за наградување, формиран со одлука на Надзорниот одбор, надлежен за спроведување постапка за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на членовите на Управниот одбор и на лицата надлежни за функциите за контрола и
- Комисија за наградување, формирана со одлука на Управниот одбор, којашто е надлежна за спроведување на постапката за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на останатите лица со посебни права и одговорности, како и наградување на останатите вработени.

• Применети критериуми за наградување

Критериумите за наградување според кои се спроведуваше наградувањето во 2019 година, јасно и недвосмислено се дефинирани во Политиката за наградување и се во согласност со одредбите од Глава VI. од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Службен весник на РМ“ бр. 24/2018).

Дефинираните критериуми по одделни групи се како што следи:

- критериум за наградување на членовите на НО е остварувањето на надлежностите поврзани со надзорот на работењето на Банката.
- критериуми за наградување на Управниот одбор се обемот на надлежности и одговорности и успешноста во извршувањето на функцијата член на Управен одбор, обемот на работа и финансиската состојба на Банката, сложеноста во управувањето со Банката, успешноста во спроведување на стратегијата и годишниот план за работа, како и економските услови во кои делува Банката.
- лицата надлежни за функциите на контрола се наградуваат согласно критериумите поврзани со успешноста на нивното работење, независно од успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола и се во директна корелација со нивната компетентност, професионалност, успешност и корпоративни вредности кои ги поседуваат.
- критериуми за наградување на лицата со посебни права и одговорности се успешноста во исполнување или надминување на бизнис планот во делот за кој лицето со посебни права и одговорности е одговорно, ефикасноста во менаџирањето на процесите и подобрувањето на оперативната ефикасност, поттикнувањето и развивањето на креативен пристап во исполнување на работните плански активности, мотивацијата на вработените и промовирањето на тимската работа, постигнати исклучителни резултати во раководењето со што

придонел за подобрување на резултатите и одговорноста на вработените и остварени исклучителни резултати при реализација на проектна задача.

- останатите вработени се наградуваат врз основа на остварување на планските задачи во повисок обем од предвиденото, зголемена ефективност и ефикасност во извршувањето на работните активности, дополнителен личен ангажман и вонредно залагање во реализирање на работните обврски, покажување дополнителна иницијатива за одредени задачи во интерес на Банката кои се надвор од описот и пописот на работното место на кое е распореден вработениот и придонесот во промовирање на корпоративните вредности на Банката.

- **Критериумите врз основа на кои е определен делот од надоместокот што се исплаќа во форма на акции или други права коишто даваат можност за стекнување акции**

Во ТТК Банка АД Скопје не се исплаќаат надоместоци во форма на акции и други права коишто даваат можност за стекнување акции.

- **Износ и структура на вкупен надоместок исплатен во текот на 2019 година**

Вкупниот надоместок исплатен во Банката во текот на 2019 година изнесува 174.578 илјади денари. Структурата на вкупниот надоместок искажана според висината и бројот на лица на кои им е исплатена соодветната висина, и по одделни групи и број на лицата во одделната група е следна:

во 000 МКД

Р.бр	Категории лица	надоместок бруто 2019			сооднос на фиксен и варијабилен дел	брсј на лица во група	број на лица на кои е исплатен варијабилен дел
		фиксен	варијабилен	вкупно			
1	Членови на НО	3.666	2.221	5.888	1,6:1	7	7
2	Одбор за ревизија	547	/	547	/	6	/
3	Членови на УО	8.963	3.652	12.616	2,4:1	2	2
4	Лица со посебни права и одговорности	36.977	3.489	40.465	10,6:1	28	12
5	Останати вработени	114.731	332	115.063	346,0:1	207	33
Вкупно		164.884	9.694	174.578	17,0:1	250	54

- **Сооднос на фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок**
Фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок се во сооднос 17:1.

апсолутен износ во 000мкд		сооднос на фиксниот и варијабилниот дел
фиксен дел	варијабилен дел	
164.884	9.694	17,0:1

VI. Информации и податоци за политиката на Банката за избегнување судир на интересите

Во 2019 година Банката работеше во согласност со Политиката за идентификување и спречување судир на интереси усвоена од Надзорниот одбор на Банката на седницата од 28.6.2018 година.

Политиката е во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и нејзините измени и дополнувања објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.24/18, Законот за банките („Сл. весник на РМ“ бр. 67/07, бр. 90/09, бр. 67/10, бр. 26/13, бр.15/15, бр.153/15 и бр.190/16) и останатата регулатива којашто уредува

прашања поврзани со судир на интереси како и во согласност со прифатени професионални стандарди и кодекси на однесување.

Со оваа Политика се дефинирани општите правила и генерални насоки за идентификување, избегнување и спречување судири на интереси, како и за преземање мерки и активности во случаите кога постои судир на интереси.

Политиката е обврзувачка за лицата со посебни права и одговорности во Банката и за сите вработени во Банката.

Конзистентната примена на оваа Политика овозможува навремено идентификување на судирите на интереси и преземање соодветни мерки и активности во случаите на постоење судир на интереси.

Членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Одборот за управување со ризици и лицата со посебни права и одговорности кои во согласност со Статутот на Банката се назначени од Управниот одбор на Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за не/постоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

За постоење судир на интереси, пред одржување на седницата, членовите на органите на Банката даваат писмена изјава којашто се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси. Членовите на органите на Банката не присуствуваат при донесувањето на одлуките доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

Банката има обврска да ги достави до Народната банка писмените изјави за постоење судир на интересите дадени од лицата со посебни права и одговорности во Банката, заедно со основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на Банката во рок од 15 дена по нивното донесување.

VII. Информации за користењето услуги од надворешни лица коишто се значајни за целокупното работење на Банката

За целите на управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица, во 2019 година Банката работеше во согласност со Политика за користење услуги од надворешни лица, потврдена од Надзорниот одбор на седницата од 30.9.2019 година и Методологијата за избор, следење и оценка на користени услуги од надворешни лица донесена од Управниот одбор на ден 11.07.2019. Политиката е во согласност со Одлуката за методологија за управување со ризиците („Сл. весник на РСМ“ бр. 113/19) и Супервизорскиот циркулар бр.10 – Управување со оперативниот ризик (јули 2011).

На 27.12.2019 година од страна на Надзорниот одбор на банката се усвои ревидирана Политика за користење на услуги од надворешни лица, во насока на нејзино усогласување согласно измените во Одлуката за методологијата за управување со ризиците („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.113/19), која се применува од 31.12.2019 година.

Во таа насока покрај останатото Банката дефинираше и значајни услуги од надворешни лица, при чиј избор се предвидени дополнителни критериуми со цел избор на најсоодветен надворешен добавувач, како и навремено известување до органите на Банката и Народната Банка на Р. Северна Македонија.

Предмет на уредувањето на Политиката за користење услуги од надворешни лица е утврдувањето на основните принципи и насоки за управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица. Користењето услуги од надворешни лица го опфаќа користењето услуги коишто ѝ овозможуваат на Банката да ги врши нејзините финансиски активности, вклучувајќи ги и помошните банкарски услуги коишто можат да ја изложат Банката на оперативен ризик.

Основната цел на оваа Политика е со нејзините одредби да биде опфатен целиот процес, што вклучува најмалку:

- основни принципи и насоки за управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица;
- критериуми за дефинирање на значајни услуги од надворешни лица; донесување одлука за користење услуги од надворешни лица;
- нивниот избор;
- склучување на договорот;
- оценка и следење на ризиците поврзани со користењето на услуги од надворешни лица;
- надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите коишто ги извршува за Банката вклучувајќи и следење на работењето на лица коишто надворешното лице ги користи при вршењето на услугите за Банката како и
- известување на органите на Банката за изложеноста од ризикот на користење на услугите од надворешни лица.
- правила и активности за замена на надворешното лице (англ. exit strategy).

Изборот на надворешно лице се заснова на соодветна анализа на неговото работење. За таа цел Банката развива сопствени критериуми (основни и дополнителни) врз основа на кои врши оценка на способноста и капацитетот на надворешните лица за навремено, квалитетно и ефикасно извршување на услугите.

Квалитетот на услугите што ги обезбедуваат надворешните лица е предмет на следење и годишна оценка.

Оцената на користените услуги од надворешни лица е фаза од процесот на користење услуги од надворешни лица, којшто во согласност со Политиката за користење услуги од надворешни лица се врши на годишна основа за склучените договори со надворешните лица чиишто услуги може да ја изложат Банката на оперативни ризици, по пропишана методологија. Годишното оценување го сочинуваат поединечна оценка на способноста и квалитетот на услугите од надворешните лица преку оценка на поодделни критериуми и сумарна оценка, кои се дел од годишен интегриран извештај којшто се доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот и Надзорниот одбор на Банката.

VIII. Политика на дивиденди

Во 2019 година, во согласност со Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, нето-добивката во вкупен износ од 101.276.437 денари се распредели на дел за резерви во износ од 5.948.197 денари и дел за дивиденда во вкупен износ од 95.328.240 денари или 105,00 денари бруто по акција. Дивидендата се исплати во месец мај 2019 година.

IX. Изгледи за иден развој и деловен потфат

Во наредниот период Банката ќе биде насочена кон обезбедување стабилно и профитабилно оперативно работење. Растот на кредитната активност на Банката се очекува да се реализира преку зголемување на уделот на работа со населението и задржување на фокусот кон работа со мали и средни претпријатија. Потпирањето на сопствените извори на финансирање и понатаму ќе биде основа на деловната стратегија, при што и натаму депозитите од секторот население остануваат со доминантно учество во вкупните извори на средства.

Во следниот период фокусот на Банката ќе биде насочен кон контрола на сите видови ризици посебно кредитниот, одржување и унапредување на структурата на клиенти, раст на приходи од надоместоци и провизии и контрола на оперативните расходи.

Банката ќе продолжи со преземање интензивни мерки и активности за наплата на нефункционалните кредити и подобрување на квалитетот на кредитното портфолио и активностите поврзани со продажбата на преземениот имот, коишто позитивно би влијаеле на финансискиот резултат на Банката.

5.2. Финансиски перформанси на Банката

o Биланс на успех

во илјади денари	Остварено	Остварено	Индекс	
	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2019	апс.	(%)
Нето приходи од камата	270.790	268.129	-2.662	99,0%
Нето приходи од провизии	126.201	139.365	13.165	110,4%
Нето приходи од курсни разлики	7.923	8.054	131	101,7%
Нето-приходи од тргување од средствата и обврските за тргување	4.225	16.551	12.326	391,8%
Останати приходи од дејноста	120.905	79.613	-41.293	65,8%
Вкупни оперативни приходи	530.045	511.712	-18.333	96,5%
Оперативни трошоци	-320.564	-327.279	-6.715	102,1%
Нето оперативен приход	209.481	184.432	-25.048	88,0%
Исправка на вредност на нефинансиски средства	-54.156	-1.724	52.432	3,2%
Исправка на вредноста на финансиски средства	-42.534	-61.787	-19.253	145,3%
Добивка (загуба) пред оданочување	112.792	120.922	8.130	107,2%
Данок на добивка	-11.515	-12.553	-1.038	109,0%
Добивка (загуба) по оданочување	101.276	108.369	7.093	107,0%

Во периодот 1.1.2019-31.12.2019 година Банката оствари добивка по оданочување во износ од 108,4 милиони денари, при издвоени исправки на вредност за финансиските средства на нето-основа во износ од 61,8 милиони денари и исправки на вредност за нефинансиски средства на нето-основа во износ од 1,7 милиони денари. Финансискиот резултат во 2019 година е повисок за 7 % или 7 мил. МД во однос на финансискиот резултат од минатата година.

Нето-приходите од камати и понатаму остануваат основна компонента во формирање на вкупниот оперативен приход на Банката со учество од 52,4%.

Во тековната 2019 година, како резултат на забрзаното кредитирање кон секторот домаќинства, приходите од камати генерирани од овој сектор се повисоки, при што нивното учество се зајакнува и станува најзастапена компонента во структурата на приходите од камата, за сметка на намаленото учество на приходите од камата кај секторот банки и финансиски институции и нефинансиски друштва.

Доминантна компонента во структурата на **расходите од камата** и натаму има секторот домаќинства и истиот бележи зголемување во однос на минатата година. Нивното учество во текот на 2019 година се зголемува за сметка на намаленото учество на секторот стопанство. На годишна основа, учеството на расходите од камата од секторот домаќинства има растечки тренд како резултат на зголемената депозитна база во овој сектор.

Нето-приходите од провизии се втор значаен приход во структурата на вкупните приходи на Банката. Категоријата – нето приходи од провизии за 2019 година изнесуваат 139,3 милиони денари и се повисоки во однос на претходната година за 10,4% како резултат на повисокиот генериран приход од провизија од денарски платен промет и од зголемената кредитна активност. Учеството на провизии остварени од нефинансиските правни лица се намалува и изнесува 41,9% (2018: 42,9%), од кои 26% потекнуваат од платниот промет во земјата, 7,3% од провизии од кредитни активности и 4,4% од платниот промет со странство. Учеството на провизиите од секторот домаќинства во оваа година изнесува 49,7%, од кои 29,8% се провизии остварени од платниот промет во земјата, 6,5% се провизии остварени во доменот на картичното работење, 5,9% се провизии остварени од платниот промет со странство и 5,5% од провизии од кредитни активности.

Кај оперативните трошоци во текот на 2019 година се забележува пораст од 2,1% или 6,7 милиони денари, којшто во најголем дел произлегува од позицијата трошоци за плати и вработени.

Исправката на вредност на нефинансиските средства на Банката на нето-основа изнесува 1,7 милиони денари и е резултат на реализацијата на одредбите од Одлуката на НБРСМ за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања.

Исправката на вредност на финансиски средства на нето-основа за 2019 година изнесува 61,8 милиони денари и издвоените исправки на вредност во анализираниот период соодветствуваат со обемот, структурата и квалитетот на пласманите на Банката.

о Извори на средства

Динамиката и структурата на позначајните позиции во рамките на вкупните извори на средства на Банката со состојба на 31.12.2019 година е следна:

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	159	0,0%	226	0,0%	67	142,3%
Депозити од комитенти	6.800.554	82,0%	7.133.884	80,7%	333.330	104,9%
Обврски по кредити	281.036	3,4%	384.235	4,3%	103.199	136,7%
Субординирани обврски	0	0,0%	93.201	1,1%	93.201	0,0%
Посебна резерва и резервирања	15.130	0,2%	9.093	0,1%	-6.037	60,1%
ПВР и останата пасива	80.773	1,0%	89.148	1,0%	8.375	110,4%
Акционерски капитал и резерви	1.114.140	13,4%	1.127.417	12,8%	13.277	101,2%
ВКУПНА ПАСИВА	8.291.792	100,0%	8.837.204	100,0%	545.412	106,6%

Вкупните извори на средства на Банката на крајот на 2019 година изнесуваат 8.837 милиони денари и на годишно ниво бележат зголемување за 545 милиони денари или за 6,6%. Депозитите од комитенти изнесуваат 7.133 милиони денари и истите се зголемени за 333 милиони денари или 4,9%.

Обврските по кредити бележат зголемување во однос на 2018 година, што се должи на краткорочни позајмици од пазар на пари.

ТТК Банка АД Скопје, кон крајот на третиот квартал од 2019 година, издаде прва емисија на долгорочни должнички хартии од вредност (корпоративна обврзница) 1.500 корпоративни обврзници по номинална вредност од 1.000 ЕУР и вкупна номинална вредност од 1.500.000 ЕУР, односно 92.236.500,00 денари.

Акционерскиот капитал и резервите на годишно ниво бележат пораст како резултат на издвојување на дел од добивката во резерви.

✓ Депозити

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	159	0,0%	226	0,0%	67	142,3%
Депозити од финансиски институции	804.868	11,8%	709.696	9,9%	-95.172	88,2%
Депозити од претпријатија	1.671.953	24,6%	1.717.961	24,1%	46.009	102,8%
Депозити од домаќинства	4.323.733	63,6%	4.706.227	66,0%	382.494	108,8%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД БАНКИ И ДР.КОМИТЕНТИ	6.800.713	100,0%	7.134.110	100,0%	333.397	104,9%

Во текот на 2019 година, вкупната депозитна база на Банката се зголеми за 333 милиони денари или годишна стапка на раст од 4,9%. Растот потекнува од депозитите од секторот население коишто бележат зголемување за 382 милион денари или 8,8%, при што нивното учество во вкупната депозитна база се зголемува за 2,4 пп. Карактеристична промена се забележува и кај депозитите од стопанство со годишен раст од 2,8% или во апсолутен износ 46 милиони денари. Депозитите од секторот финансиски институции бележат одлив во износ од 95 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски депозити	4.646.049	68,3%	4.915.130	68,9%	269.081	105,8%
Денарски депозити со девизна клаузула	116.570	1,7%	36.258	0,5%	-80.312	31,1%
Девизни депозити	2.037.934	30,0%	2.182.497	30,6%	144.563	107,1%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	6.800.553	100,0%	7.133.884	100,0%	333.331	104,9%

Од аспект на валутната структура, годишната промена на депозитната база укажува на раст на денарските депозити за 5,8% и истите и натаму го задржуваат доминантното учество од 68,9%. Најкарактеристичен е растот на девизните депозити од 7,1% или 144,5 милиони денари и зајакнување на нивното учество за 0,6 пп како резултат на прилив на депозити од секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити по видување	2.888.711	42,5%	3.497.385	49,0%	608.674	121,1%
Краткорочни депозити	1.822.958	26,8%	1.473.607	20,7%	-349.351	80,8%
Долгорочни депозити	2.088.884	30,7%	2.162.892	30,3%	74.008	103,5%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	6.800.553	100,0%	7.133.884	100,0%	333.331	104,9%

Порастот на вкупните депозити е резултат на порастот на депозитите по видување и долгорочните депозити. Депозитите по видување се зголемени за 21,1% или во апсолутен износ од 608,7 милион денари и истите потекнуваат од секторот домаќинства и стопанство. Долгорочните депозити бележат апсолутен пораст од 74 милиони денари или 3,5%, што во најголем дел произлегува од секторот домаќинства.

○ Средства и пласмани

Позначајните позиции во рамките на вкупните средства на Банката во текот на 2019 година ја прикажаа следнава динамика и структура:

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Парични средства и парични еквиваленти	1.850.527	22,3%	2.041.327	23,1%	190.800	110,3%
Вложувања во хартии од вредност и средства за тргување	1.372.810	16,6%	1.334.039	15,1%	-38.772	97,2%
Кредити на и побарувања од банки	59.945	0,7%	0	0,0%	-59.945	0,0%
Кредити на комитенти, нето	4.745.889	57,2%	5.107.178	57,8%	361.289	107,6%
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	17.015	0,2%	5.564	0,1%	-11.451	32,7%
Основни средства	224.299	2,7%	216.886	2,5%	-7.413	96,7%
АВР и останата актива	21.307	0,3%	132.211	1,5%	110.904	620,5%
ВКУПНА АКТИВА	8.291.792	100,0%	8.837.204	100,0%	545.412	106,6%

Динамиката на вкупната актива на Банката е во согласност со движењето на вкупните извори на средства. Притоа, доминантното учество во вкупната актива и во текот на 2019 година се нето-кредитите на комитенти коишто во овој период забележуваат годишен раст од 7,6% или 361 милиони денари.

✓ Кредити

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Кредити на претпријатија	2.229.593	45,6%	2.098.951	40,0%	-130.642	94,1%
Кредити на домаќинства	2.655.759	54,4%	3.150.516	60,0%	494.757	118,6%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.885.352	100,0%	5.249.467	100,0%	364.115	107,5%

На годишно ниво, бруто-кредитите на комитенти забележуваат зголемување во износ од 364 милиони денари или 7,5%. Кредитите дадени на домаќинства во 2019 година имаат доминантно учество од 60,0% во вкупните кредити на Банката. Кај секторот домаќинства продолжи континуираниот тренд на зголемување и во 2019 година, при што годишниот апсолутен раст изнесува 494 милиони денари или 18,6%. Најголем придонес во растот имаат станбените кредити, потрошувачките и хипотекарните кредити. Кредитите на правните лица го намалуваат своето учество од 45,6% во 2018 година на 40,0% во 2019 година, или за 5,6 пп. Кредитите на правните лица во 2019 година бележат пад од 5,9% или 130,6 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски кредити	3.005.374	61,5%	3.194.087	65,4%	188.712	106,3%
Денарски кредити со девизна клаузула	1.649.266	33,8%	1.894.021	38,8%	244.755	114,8%
Девизни кредити	230.711	4,7%	161.359	3,3%	-69.352	69,9%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.885.352	100,0%	5.249.467	107,5%	364.115	107,5%

Во однос на валутната структура на кредитите, годишниот раст на денарските кредити за 6,3% придонесе за зајакнување на нивното учество во вкупните бруто-кредити. Порастот произлегува од порастот на долгорочните кредити од секторот стопанство и од долгорочните кредити од секторот население. Во структурата на бруто-кредитите и натаму доминираат денарските кредити со 65,4% од вкупните бруто кредити. Карактеристично е и зајакнувањето на позицијата на денарските кредити со девизна клаузула од 5 пп со годишен раст од 14,8% што произлегува во најголем дел од кредитите дадени на секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2018		31.12.2019		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Краткорочни кредити	614.035	12,6%	554.771	11,4%	-59.264	90,3%
Долгорочни кредити	4.120.895	84,4%	4.577.323	93,7%	456.429	111,1%
Нефункционални кредити*	150.422	3,1%	117.373	2,4%	-33.049	78,0%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.885.352	100,0%	5.249.467	107,5%	364.115	107,5%

Во однос на рочната структура, долгорочните редовни кредити ја задржаа и ја зајакнаа доминантната позиција во рочната структура на кредитите. Долгорочните кредити се зголемуваат на годишно ниво за 11,1%, коешто произлегува од порастот на потрошувачките, хипотекарните и станбените кредити кај секторот домаќинства, како и од пласирани средства кај правните лица.

6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

6.1. Управување со ризици

Управувањето со ризиците претставува значајна функција во работењето на Банката, којашто обезбедува стабилност на долг рок и остварување на поставените цели со изложување на прифатливо ниво на ризик. Поради важноста на управувањето со ризиците при остварување на финансиските и деловните цели на Банката, во текот на 2019 година се спроведоа мерки и активности коишто дејствуваа во насока на унапредување на воспоставениот систем за управување со ризици.

Во согласност со организациската поставеност, управувањето со ризиците се спроведува на сите нивоа во организациската хиерархиска структура, и тоа на:

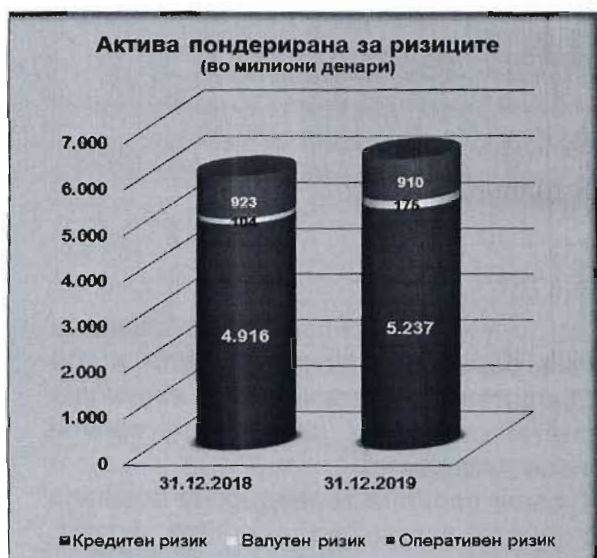
1. Стратегиско ниво – од страна на Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за управување со ризици;
2. Макро ниво – од страна на Дирекцијата за управување со ризици и

3. Микро ниво – од страна на вработените, кои при преземање на ризикот, ја остваруваат својата улога во управувањето со ризиците преку конзистентна примена на интерните акти на Банката.

Управувањето со одделните ризици ги опфаќа активностите поврзани со идентификување, мерење/оцена, следење и контрола на ризиците, со што се создава основа за исполнување на следните цели:

- Вработените кои ги преземаат ризиците и вработените кои управуваат со ризиците јасно да ги разбираат истите;
- Изложеноста на одделни ризици и вкупниот профил на ризик на Банката да биде во согласност со стратегијата и рамката поставена од страна на Надзорниот одбор;
- Одлуките за изложување на одделни видови ризици да бидат во согласност со целите поставени во Развојниот план на Банката;
- Воспоставување и одржување прифатлив сооднос меѓу стапката на принос и преземените ризици;
- Одржување соодветно ниво на капитал за покривање на сите преземени ризици.

○ Адекватност на капиталот

Управувањето со капиталот на Банката и одржувањето соодветна стапка на адекватност на капиталот претставува составен дел од системот за управување со ризици. Во рамките на овој процес Банката пресметува интерен капитал потребен за покривање на материјалните ризици на коишто е изложена. На крајот на 2019 година стапката на адекватноста на капиталот изнесува 16,93%, што претставува зголемување од 0,59 процентни поени на годишна основа. На годишна основа има зголемување на активата пондерирана за кредитен и валутен ризик, а намалување за оперативен ризик.

○ Кредитен ризик

Во текот на 2019 година кредитниот ризик претставуваше ризик со најголемо значење за работењето на Банката, а произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива.

Во текот на годината беа спроведени повеќе мерки коишто имаа цел унапредување на целокупниот процес на управување со кредитниот ризик, и тоа од фазата на одобрување, преку фазата на следење и мерење на кредитниот ризик, сè до фазата на присилна наплата на побарувањата.

Во првата половина од 2019 година, Банката вршеше класификација на кредитната изложеност и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на поединечна и групна основа. Класификација и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на групна основа се вршеше само за побарувањата од физички лица кои припаѓаат во портфолијата на кредити (портфолио од дозволени пречекорувања на трансакциски сметки и портфолио од кредитни картички). Со примената на новата Одлука за методологијата за управување со кредитниот ризик,

односно од 1.7.2019 година класификацијата и пресметката на исправка на вредноста и посебната резерва се вршат само на поединечна основа.

Преку постојано следење на диверзификацијата на изложеноста од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип обезбедување, тип производ, валута и слично, се обезбеди дисперзирање на кредитниот ризик и оптимизирање на квалитетот на кредитната изложеност.

Вкупната кредитна изложеност на Банката на 31.12.2019 година изнесува 8.148 милиони денари и во однос на 31.12.2018 година е зголемена за 4,3%. На крајот на годината вкупниот износ на пресметана исправка на вредност/посебна резерва изнесува 159 милиони денари и истата на годишно ниво е зголемена за 2,8 милиони денари.

Во прилог е претставена секторската структура на кредитната изложеност за 2019 и 2018 година. На годишно ниво најзначајно е зголеменото учество на изложеноста кон физички лица.

○ **Ликвидносен ризик**

Во текот на 2019 година Банката на континуирана основа управуваше со ликвидносниот ризик во согласност со законските одредби и интерните акти и тоа преку одржување соодветно ниво на ликвидни средства, усогласена рочна структура на средствата и обврските, одржување соодветни стапки на ликвидност, како и почитување на интерните лимити за показателите за ликвидност.

Во текот на целата година Банката одржуваше солидна ликвидносна позиција преку одржување соодветно учество на ликвидната актива во вкупната актива, движењето на стапките на ликвидност во рамките на дефинираните лимити и преку воспоставување усогласена очекувана рочност на средствата и на обврските.

Ликвидната актива на 31.12.2019 година изнесуваше 2.966 милиони денари и на годишна основа е зголемена за 601 милиони денари, односно за 25,4%. Почнувајќи од 31.12.2019 година, Банката изврши промена на концептот на пресметка на ликвидната актива, вклучувајќи ги и вложувањата во домашни и странски државни обврзници. На крајот на годината учеството на ликвидната во вкупната актива изнесува 33,6%, а покриеноста на краткорочните обврски со ликвидна актива е 57,5%.

○ **Пазарни ризици**

Преку следење на флукуациите на пазарните цени на хартиите од вредност коишто се дел од портфолиото за тргување, Банката на редовна основа управуваше со пазарниот ризик.

Поради минималното учество на портфолиото за тргување во вкупната актива на Банката, ризикот што произлегува од промената на цените на финансиските инструменти немаше значајно влијание врз нејзиното работење.

Во рамките на пазарните ризици, Банката управува и со каматниот и валутниот ризик. Банката на редовна месечна основа го утврдува ефектот од промените на каматните стапки врз економската вредност на портфолиото на банкарските активности, за што доставува извештаи до органите на управување и до НБРСМ. Каматниот ризик мерен преку учеството на промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности во сопствените средства бележи намалување од 2,8% на крајот на 2018 година на 1,1% на крајот од 2019 година.

Управувањето со валутниот ризик се остварува преку почитување на законските и интерно дефинираните лимити со кои се ограничуваат отворените девизни позиции по одделни валути и агрегатно, како и преку дефинирање и примена на прифатливи инструменти за ублажување на истиот. Во текот на годината споменатите показатели се движеа во рамките на воспоставените лимити.

На 31.12.2019 година отворената девизна позиција на Банката е долга и изнесува 157,6 милиони денари, што претставува 14,7% од сопствените средства на Банката.

○ **Оперативен ризик**

Следењето и управувањето со оперативниот ризик што се појавува како последица на несоодветни или погрешни интерни процеси, поради грешки на вработените, грешки на системот или поради влијанието на надворешни настани во Банката се спроведуваа во согласност со Политиката за управување со оперативен ризик.

Од извршената анализа на пријавените оперативни ризици во текот на 2019 година, најчеста причина за појава на ризични настани бил надворешен фактор.

Управувањето со оперативните ризици се врши децентрализирано од страна на сите вработени и организациски единици, додека следењето и известувањето се надлежност на Дирекцијата за управување со ризици. Управувањето со оперативниот ризик е сложен процес кој бара активно учество на сите вработени во Банката со цел минимизирање на можноста за настанување штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво коешто е прифатливо за Банката.

Во 2019 година беа спроведени обуки за оперативен ризик на три нивоа и тоа: прво ниво за сите вработени, второ ниво за известувачите за оперативен ризик и трето ниво за лицата вклучени во годишната оценка на оперативниот ризик.

○ **Други немерливи ризици**

Врз основа на добиените материјали од надлежните организациски единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработуваше извештаи за следење на стратемскиот и репутациониот ризик, коишто ги доставуваше до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и до Надзорниот одбор.

Преземените мерки за унапредување на системот за управување со ризици придонесоа Банката да оствари ефикасно управување со истите, односно да ја одржува изложеноста на ризиците од оваа група на умерено ниво.

○ **Стрес-тест анализи**

Дел од системот за управување со ризици претставуваат и стрес-тест анализите коишто се спроведуваат најмалку на годишна основа. Банката изврши стрес-тестирање на изложеноста на одделните ризици, како и нивното меѓусебно влијание преку спроведување комбинирани сценарио и стрес тестирање во обратна насока со состојба на 31.12.2019 година. Резултатите од стрес-тест анализата го

рефлектираат влијанието на одделните ризици врз финансискиот резултат и стапката на адекватност на капиталот на Банката, при што истите покажаа дека солвентноста и ликвидноста нема да бидат загрозени и при реализација на претпоставките дефинирани во поодделните сценарија.

6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП

✓ Кредитирање корпоративни клиенти и МСП

Во текот на 2019 година, Банката ја зајакнуваше соработката со постојните квалитетни клиенти поддржувајќи ја нивната ефикасност и успешност со понуда на индивидуални решенија и производи, а со цел создавање и одржување долгорочно партнерство.

Преку редовни контакти и посети на клиенти, континуирано се следеа потребите и задоволството од соработката, што придонесе за поквалитетно управување со конкурентноста на понудата на кредитните продукти, услугите од областа на платните промети, документарното работење и електронското банкарство.

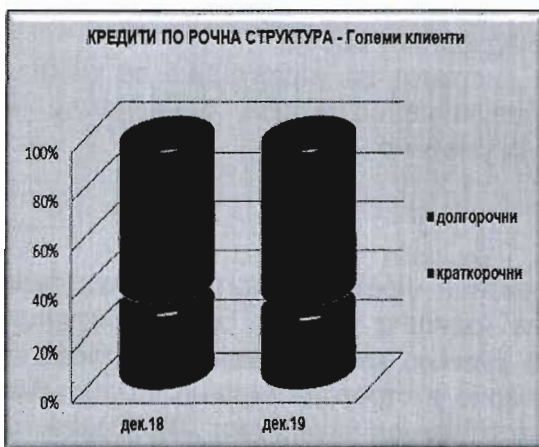
Во продажбата се таргетираа нови бонитетни компании со развоен потенцијал, со одржливи и профитабилни инвестициски проекти и со способност за сервисирање на обврските.

Континуирано се преземаа активности за засилен мониторинг на работењето на клиентите со повисок кредитен ризик што резултираше со подобрување на наплатата на редовните и побарувањата во доцнење.

Од аспект на структурата на кредитното портфолио на Банката на 31.12.2019 година, учеството на кредитите на корпоративните клиенти изнесува 47,4%, а кредитите на МСП учествуваат со 52,6% во вкупните кредити на правните лица.

Според валутната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти е остварен пораст на учеството на денарските кредити од 81,8% на 86,2 % во 2019 година во однос на 2018 година, за сметка на намалување на учеството на девизните кредити од 11,9% на 10,0% и намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула од 6,3% на 3,8% за 2019 година во однос на 2018 година.

Во однос на рочната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти може да се забележи дека се одржува сличен сооднос на долгорочните со краткорочните кредити. Две третини од портфолиото, односно 68,3% го сочинуваат долгорочните кредити, додека една третина односно 31,7% го сочинуваат краткорочните кредити.

Нивото на квалитет на кредитното портфолио се зголеми преку градење стабилни и трајни односи со клиентите, прудентно управување со кредитниот ризик, како и ефикасна организирана функција на наплата.

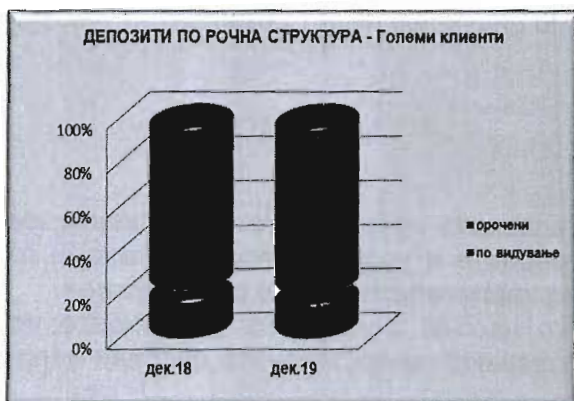

Според валутната структура, во кредитното портфолио на МСП се забележува пораст на учеството на денарските кредити за 10,3 процентни поени и тоа од 75,6% на 86%, на сметка на овој пораст има намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула и тоа за 7,1 процентни поени, односно од 15,5% на 8,4% и намалување на учеството на девизните кредити за 3,2 процентни поени и тоа од 8,8% на 5,6% за 2018 година.

Во однос на рочната структура, кредитното портфолио на МСП се карактеризира со доминантно учество на долгорочните кредити, односно 85,6% кои во текот на 2019 година си го зголемија учеството за 4,1 пп.

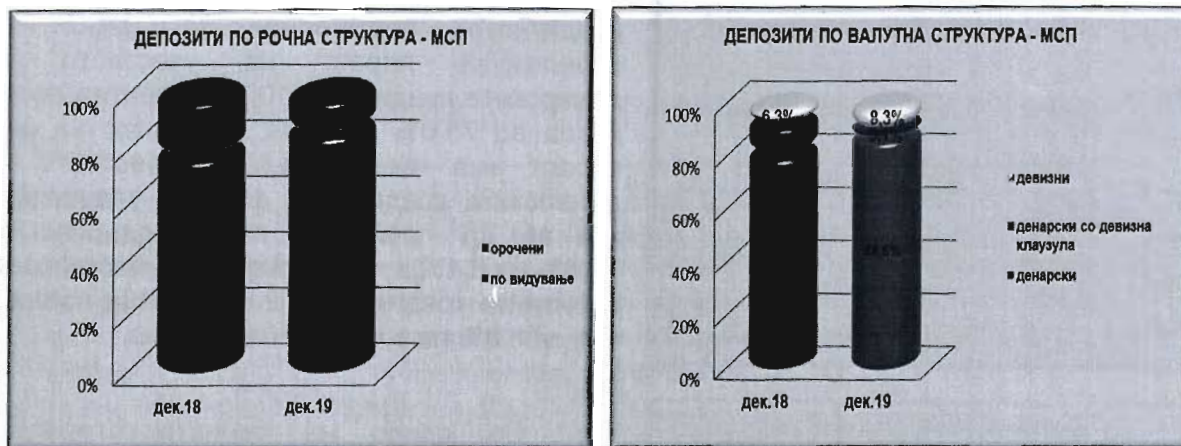
✓ **Депозитно работење на корпоративни клиенти**

Во текот на 2019 година, депозитите на корпоративните клиенти бележат пад за 17,1% или 113 милиони денари во однос на претходната година. Тоа пред сè се должи на одливот на орочените денарски депозити и од намалената состојба на депозитите по видување. Како што може да се забележи по рочната структура на депозитите, орочените депозити процентуално имаат пораст од 1,9 процентни поени за 2019 година во однос на 2018 година, односно растат од 77,9% на 79,8% за 2019 година.

Во однос на валутната структура, учеството на девизните депозити се намалува, односно има пад од 5,8 процентни поени. Девизните депозити имаат процентуално учество од 5,9%, додека сè уште денарските депозити имаат најголемо учество. Истите учествуваат со 94,1% во вкупното депозитно портфолио на големите клиенти.

Депозитната активност во делот на МСП бележи раст за 15,8 % за 2019 година во однос на 2018 година.

Анализирано по валутна структура и за 2019 година денарските депозити имаат доминантно учество во депозитната база на МСП со 88,6%, што претставува зголемување од 6,5 процентни поени во однос на претходната година. Учеството на девизните депозити се зголемува во однос на 2019 година. Во 2019 година девизните депозити учествуваат со 8,3% во депозитната база на МСП. За сметка на зголеменото учество на денарските и девизните депозити се забележува намалување од 8,5 процентни на учеството на денарските депозити со девизна клаузула, односно од 11,6% во 2018 на 3,1% во 2019 година.

Во рочната структура на вкупните депозити на МСП се забележува пораст на депозитите по видување за 2019 година во однос на 2018 година. За 2019 година има пораст за 8,1 процентни поени во однос на 2018 година или во апсолутен износ за 220 милиони денари. И во 2019 година депозитите по видување имаат доминантно учество од 87,3% во вкупните депозити на МСП.

6.3. Деловна мрежа

Во годината зад нас Дирекцијата за деловната мрежа на своите клиенти им овозможи професионално користење на производите и услугите, притоа ставајќи го акцентот на ефикасноста на своите услуги преку квалитетното и брзо опслужување.

И во текот на 2019 година Банката го насочи фокусот на работењето во сегментот Деловна мрежа на патот кон остварувањето на поставените деловни цели, и тоа:

- Подобрување на квалитетот на услугата, а со тоа зголемување на задоволството и на лојалноста на клиентите кон Банката;
- Преземање активности за дополнителна продажба на производи и услуги на постојните клиенти;
- Обуки, тренинзи и тестирање на вработените со цел зајакнување на стручноста и на знаењето на вработените во филијалите и во експозитурите;
- Континуирана поддршка на вработените за остварување на продажните цели и следење на степенот на остварување;
- Подобрување на организацијата на работење и ефикасноста на процесите.

➤ Физички лица

Во 2019 година Банката оствари пораст на кредитното портфолио во споредба со минатата година.

Преку целата година, Банката активно и во согласност со пазарните услови, потребите и барањата на корисниците ја прилагодуваше понудата преку измена на условите и воведување продажни промоции со акцент на потрошувачките и станбените кредити.

Конкурентноста на понудата овозможи успешна реализација и зголемување на портфолиото на кредитите кај физичките лица.

Во вкупните кредити одобрени на физички лица најголемо процентуално учество имаат потрошувачките и хипотекарните кредити со 56,7%, потоа следуваат станбените кредити со 36,2% и останато кредитните картички и негативните салда.

Во областа на депозитното работење, во 2019 година, Банката и натаму продолжи со систематскиот пристап во спроведувањето на стратегијата на задржување на постојното депозитно портфолио и селектирање на новите депозити во согласност со пазарните услови. Во структурата на депозитите кај физичките лица, штедењето во странска валута изнесува 43,6% од вкупното депозитно портфолио, додека пак учеството на денарското штедење изнесува 56,4% од вкупното депозитно портфолио.

Во однос на рочната структура, депозитите по видување учествуваат со 50,2%, додека орочените депозити до и над една година со 49,8%. Се забележува тренд на пораст на депозитите по видување за 5,3 пп во однос на 2018 година.

6.4. Картично работење

Во 2019 година картичното портфолио се задржа на приближно исто ниво како и во текот на 2018 година, со издадени вкупно 31.747 VISA картички (дебитни и кредитни за физички лица, односно кредитни картички за правни лица).

Се реализираа многубројни презентации кај правни лица со цел зголемување на директната продажба на картичките, аквизиција на правни лица за исплата на плата преку дебитни картички, како и воспоставување стабилни и постојани деловни односи со клиентите.

Реализиран е зголемен број трансакции со VISA картичките на ТТК Банка АД Скопје на АТМ и ПОС мрежа за 72,16%, односно зголемен вкупен промет на АТМ и ПОС мрежа за 67,09 % во однос на 2018 година. Прометот на ПОС-мрежата е зголемен за 60,06 %, а во делот со трансакции за 70,41% во однос на 2018 година.

6.5. Платен промет во земјата и странство

Во 2019 година Банката продолжи успешно да ги извршува активностите во делот на платните промети и максимално да се ангажира во задржување на довербата и задоволување на потребите на своите комитенти.

Банката работеше на доближување на производитите до постојните клиенти и привлекување нови преку понуди прилагодени на потребите на клиентот и продолжи со обезбедување брза и квалитетна услуга.

➤ Платен промет во земјата

Банката вршеше услуги од денарскиот платен промет преку мрежата филијали и експозитури и преку електронското банкарство наменето за физички и правни лица, нудејќи квалитетен, комплетен и ефикасен банкарски сервис.

Во текот на 2019 година се евидентирани позитивни движења во доменот на денарскиот платен промет. Износот на обработени трансакции на задолжување во денарскиот платен промет во континуитет бележи пораст со што се продолжува трендот на зголемување на износот на овој тип на трансакции.

Покрај вообичаените стандардни услуги од платниот промет и во 2019 година Банката продолжи да го промовира и да го развива користењето на електронското и мобилното банкарство.

➤ Платен промет со странство

И во 2019 година Банката продолжи со комплетна и брза банкарска услуга, со цел ефикасно, квалитетно и навремено задоволување на барањата на клиентите. Банката вршеше услуги на клиентите од платниот промет со странство преку мрежата на филијали и експозитури. Бројот на обработени девизни плаќања бележи пораст.

Во делот на платниот промет со странство ќе продолжи да се стреми кон поефикасен, поквалитетен и лесно достапен банкарски сервис.

Во таа насока е и намалувањето на провизиите за трансакции во девизниот платен промет со што Банката ги привилегира нејзините клиенти и привлекува нови потенцијални клиенти.

6.6. Електронско банкарство

Банката продолжи да го афирмира работењето на клиентите по пат на електронско банкарство и го задржа позитивниот тренд на раст и во бројот на корисници и според бројот на реализирани налози. На зголемувањето на бројот на корисници дополнително влијаеше и тоа што Банката континуирано ја нуди оваа услуга без фиксни трошоци за приклучок и со најниски надоместоци.

Продолжи растот и во бројот на корисници на апликацијата за мобилно банкарство ТТК М-банк со единствен, модерен и препознатлив дизајн, кој овозможува користење на производите и услугите на Банката, односно управување со сопствените финансии преку целосна достапност на банкарските услуги на мобилните телефони со оперативен систем Android и iOS, независно од времето и од локацијата на корисникот.

Евидентно е зголемување во бројот на корисници на електронските сервиси за информирање (СМС и е-пошта), што укажува на фактот дека клиентите ја препознаваат предноста на овој сервис, што овозможува брзо и сигурно информирање и контрола на состојбите на сметките, како и поголема безбедност и заштита при реализацијата на трансакциите.

6.7. Средства и ликвидност

Во текот на изминатата година Банката успешно управуваше со активата и пасивата, ликвидносниот и валутниот ризик, како и со оперативната и стратешката ликвидност, во согласност со законските и подзаконските акти, а во линија со поставените цели и задачи од Комисијата за управување со актива и пасива, Одборот за управување со ризици и Комисијата за управување со ликвидност, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот и валутниот ризик.

Во 2019 година целиот банкарскиот сектор функционираше во услови на структурен вишок на ликвидност. Каматната стапка на основниот инструмент за монетарно регулирање-благајничките записи (БЗ) се движеше во интервал помеѓу 2,50% и 2,25%. Намалувањето на каматната стапка на основниот инструмент на НБРСМ за 0,25 пп беше направено кон крајот на првото тромесечје од 2019 година во услови на континуиран откуп на девизи на девизниот пазар, континуиран вишок на слободни парични средства во системот како и на најавата на Европската централна банка за задржување на каматните стапки на тековното ниво подолго од претходно очекуваното. По олабавувањето на монетарната политика, НБРСМ ја задржа основната каматна стапка од 2,25% до крајот на 2019 година, како резултат на соодветна монетарна поставеност на постојните економски и финансиски услови, без присуство на сериозни нерамнотежи во економијата.

Во текот на 2019 година каматните стапки на државните хартии од вредност имаа тенденција на опаѓање со намалување на стапката на принос на 12-месечните денарски државни записи и државните обврзници за 20 базични поени.

Банката го пласираше вишокот на ликвидни средства во хартии од вредност издадени од државата и НБРСМ, на Меѓубанкарскиот пазар на пари и преку монетарните инструменти на НБРСМ. Видот и инструментите што беа користени за пласирање на вишокот на средствата зависеа од тековната и планираната рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок како и од движењата на каматните стапки на пазарот на пари и хартии од вредност. Тековните потреби од ликвидни средства главно беа задоволени на домашниот Меѓубанкарскиот пазар на пари.

Во изминатата година, коефициентот на ликвидната актива, како однос на ликвидната актива и вкупната актива, анализиран на месечно ниво, се движи во

интервалот од 31,33% до 34,20%^[1] и е повисок од нивото на ликвидност на банкарскиот систем.

Банката ефикасно и ефективно ја исполнува обврската за задолжителна резерва и просечно месечно постигнува коефициент на исполнување на денарската задолжителна резерва од 106,8%. Банката ја следи девизната ликвидност преку интерни оперативни лимити, со цел максимизирање на можностите за валутна и рочна трансформација на изворите на средства со едновремено исполнување на обврската за девизна задолжителна резерва во согласност со законската регулатива при што Банката ја исполнува обврската за задолжителна резерва во евра со издвојување средства на девизната сметка на Народна банка на РСМ во странство најмалку еднакво на 95% од пресметката, а 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра ги издвојува на девизната сметка во евра во МИПС во НБРСМ.

Структурата на ликвидната актива којашто ја одржува Банката овозможува ефикасно управување со ликвидноста, обезбедувајќи принос на вишокот ликвидност над пресметката на задолжителната резерва со пласманите во државни хартии од вредност (ДХВ) и благајнички записи (БЗ). Вложувањата на Банката во ДХВ и БЗ на крајот на годината изнесуваат 1.664,3 милиони денари и се намалени за 108,6 милиони денари, односно за 6,1% во однос на крајот на минатата година. Портфолиото на ДХВ на ТТК Банка АД Скопје во текот на 2019 година се намали за 4,8% и тоа кај категориите на Државни обврзници на 2,3 и 5 години за 1,3%, додека кај портфолиото во 12-месечни денарски државни записи се забележува намалување за 7,7%.

Во текот на целата година Банката Во ја одржува агрегатната отворена девизна позиција којашто е во рамките на лимитот поставен со регулативата на НБРСМ и Политиката за управување со валутен ризик и ефикасно управува со девизниот ризик минимизирајќи ја веројатноста од настанување загуба, како резултат на неповолно движење на интервалутарните односи на девизниот пазар.

Во текот на годината Банката ги исполнува и регулаторните обврски за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена и ефикасно управува со рочната структура на активата и пасивата во рамки на прифатливото ниво на ризик. Како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик Банката го пресметува и следи нивото на концентрација и учеството на 20-те најголемите депоненти во просечната депозитна база и ги исполнува интерните ликвидносни показатели дефинирани во Политиката за ликвидносен ризик.

Во текот на 2019 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските од склучени кредитни линии одобрени од страна на Развојната банка на Северна Македонија (РБСМ) во денари со девизна клаузула и девизи, при што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2019 година се намали за 31% и изнесува 190,4 милиони денари (2018: 276,7 милиони денари).

Трезорско работење

Во 2019 година трезорот вршеше редовни активности за снабдување на филијалите и експозитурите со готовина, обработка на домашна и странска валута, опслужување на банкоматите што се наоѓаат во изнајмени простории, како и организација на транспортот на пари наменети за полнење банкомати лоцирани во филијали и во експозитури на Банката.

Постапувајќи по Одлуката на НБРСМ за проверка на автентичност и соодветност, условите на враќање во оптек на книжни и ковани пари, трезорот

^[1] Коефициент на ликвидна актива, во согласност со Политиката за управување со ликвидносен ризик на Банката со важност од 27.12.2019 година која ги вклучува пласманите на Банката во континуираните државни обврзници на Министерство за финансии.

вршеше обработка и пречистување на книжните пари со машините што ги набави Банката за оваа намена.

Банката има склучено договор за соработка со надворешно лице во делот на вршење на услугата транспорт и пренос на готовина во денари и девизи со кој трезорот има успешна соработка.

Во 2019 година заради дисперзија на ризикот, Банката склучи Договор со уште едно надворешно лице - давател на услуга за транспорт на готовина и опслужување на банкомати, така што оваа услуга ја вршат две правни субјекти со што е зголемен квалитетот и ефикасноста во снабдувањето со готовина на деловната мрежа и опслужувањето на банкоматите.

Работа со хартии од вредност

Во сегментот на работа со хартии од вредност во деловната во 2019 година Одделот за работа со хартии од вредност преземаше мерки и активности за привлекување нови клиенти преку развиената мрежа на експозитури низ целата земја преку унапредување на квалитетот на услугите, следење на потребите на клиентите, информирање и известување за можностите и ризиците поврзани со инвестициите во хартии од вредност.

Во текот на 2019 година преку Одделот се реализира проектот за издавање на корпоративна обврзница на ТТК Банка АД Скопје – прва емисија, истите котираат на официјалниот пазар на Македонска берза на хартии од вредност и може да се тргуваат на секундарниот пазар.

При крајот на 2019 година Банката презеде активности за издавање корпоративна обврзница на ТТК Банка АД Скопје – втора емисија чијшто процес е во тек.

Исто така во изминатата година Одделот ја реализира постапката за јавна понуда на сопствени акции на клиент правно лице.

6.8. Маркетинг и развој на производи

Следејќи ги пазарните услови во текот на 2019 година, Банката континуирано го унапредуваше квалитетот и конкурентноста на производите и услугите со цел обезбедување максимална поддршка за корисниците.

Во фокусот на понудата беа ненаменските потрошувачки кредити, ненаменските кредити обезбедени со хипотека на недвижен имот како и станбените кредити со атрактивни кредитни услови.

Во согласност со Деловната политика, Политиката за управување со кредитен ризик, како и измените во законската регулатива (Законот за заштита на потрошувачи при потрошувачки кредити и Одлуката за метсдологијата за пресметување на годишната стапка на вкупните трошоци) соодветно беа прилагодени критериумите и условите на кредитните производи за физички лица.

Со почеток од 1 март 2019 година, ТТК Банка АД Скопје ја воведо услугата „Исплата на пензија на 1-ви“ (односно првиот работен ден во месецот) за пензионерите кои ја примаат својата пензија од Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Македонија (ПИОМ).

Со цел да понуди дополнителна вредност и да го олесни решавањето на станбеното прашање, ТТК Банка АД Скопје ја унапреди понудата на станбени кредити. Во април 2019 година Банката го понуди Супер станбениот кредит со поповолни фиксни каматни стапки на подолг рок од пет години и тоа од 2,85% во првите три години, 3,85% во четвртата и петтата година од отплатата и 5,85% променлива каматна стапка во останатиот период од отплатата. Понудата на ненаменски потрошувачки кредити обезбедени со хипотека на недвижен имот беше дополнета со

кредитни производи во денари, покрај постојните со девизна клаузула со атрактивни каматни услови од 4,9% годишно во првите 3 години со долг рок на отплата до 240 месеци. Во сегментот на потрошувачките кредити со најизразена конкуренција каде кредитните производи се нудат со поголеми износи, на долги рокови, без цврсти колатерали со поволни каматни стапки, понудата сè повеќе се базираше на персонализирани понуди за групи на корисници.

Во 2019 година беше претставена новата понуда на субвенционирани станбени кредити со поповолни услови за повеќе сегменти на корисници во согласност со Законот за изменување и дополнување на Законот за субвенционирање на станбен кредит.

Исто така продолжи понудата за рефинансирање станбени кредити во други банки со можност за покривање на банкарските и административните трошоци со поволни услови.

Успешната реализација беше поддржана со редовните промотивни поволности понудени преку намалување или целосно изземање на провизијата за одобрување и други надоместоци за станбени кредити, хипотекарни и потрошувачки кредити коишто поттикнаа зголемен интерес кај корисниците.

Следејќи ги современите трендови во банкарското работење продолжи развојот на системот за целосно автоматизирано одлучување по поднесени барања за кредит преку електронското банкарство на Банката во насока на понуда на поповолни услови за кредитниот производ Инстант кредит што е достапен за корисниците на електронското банкарство. Инстант кредитот во целост ја поедноставува и ја зголемува ефикасноста на постапката за одобрување кредит којшто се одвива во неколку фази: онлајн аплицирање за кредитот преку услугата - електронско банкарство, автоматизирана системска проверка и одобрување на кредитот; електронско известување за одобрување на кредитот преку СМС порака и е-пошта; потпишување на договорот и исплата во најблиската експозитура.

Широкиот распон на услуги овозможени преку платформите на електронското и мобилното банкарство што беа достапни во 2019 година без надоместоци за приклучок и користење ги обезбедија посакуваните функционалности за постојните корисници, а овозможија привлекување и на нови. Корисниците имаат можност за моментален увид во состојбата на сметките, плаќања со поголема брзина и со пониски трошоци, да орочуваат средства без доаѓање во банката, да вршат самостојна промена на дневниот лимит за плаќање со платежните картички и сл.

За корисниците на VISA classic кредитните картички и во 2019 година продолжи промотивната понуда на кредитната картичка со исклучително поволни услови: 0% камата во првата година на користење и без годишна членарина во првата година. Во летниот период беше реализирана промотивната понуда на VISA и „DM“ маркетите со понудена можност корисниците при купување со VISA картичките на ТТК Банка АД Скопје да добијат вредносен ваучер.

Следејќи ги пазарните трендови, ТТК Банка АД Скопје продолжи посветено да вложува во развој на технолошки напредни производи и услуги овозможувајќи подостапни и поедноставни услуги, скратувајќи го потребното време и трошоци за уплата и исплата на готовина независно од локацијата и работното време на експозитурите и филијалите, а притоа зголемувајќи го задоволството на корисниците. Во 2019 година Банката понуди дополнителни услуги на банкоматите преку воведување на новата функционалност „CashIn“ којшто овозможува уплата на готовина на трансакциската сметка во Банката преку идентификација со VISA платежните картички.

Понудата на промотивни депозити во денари и девизи за физички лица, понуда на атрактивни фиксни каматни стапки за орочени депозити до 36 месеци како и активното управување со пасивните каматни стапки придонесоа за одржување на стабилна депозитната база за одредени валути и рочности. Во текот на 2019 година

беа понудени промотивните депозити ПРОМО фикс 15 во денари и евра за физички лица со рок на орочување од 15 месеци.

Со цел да овозможи најповолни услови за своите корисници преку брза и сигурна реализација на плаќањата во странство или на девизните приливи со најниски провизии од јануари 2019 година ТТК Банка АД Скопје понуди исклучително поволни провизии за девизни плаќања за физички и правни лица. Во рамките на соработката со „MoneyGram“ се нудеа поволни услови за плаќања преку брзиот меѓународен трансфер на пари.

Добро утврдениот концепт на унифицирани услови и оптималниот број производи прилагодени за пошироки групи на корисници и во текот на изминатата година придонесуваше за полесно комуницирање на карактеристиките на производите, успешна и ефикасна продажба.

Подобрените услови на производите, продажните промоции и промотивните активности придонесоа за јакнењето и проширувањето на соработката со постојните клиенти како и привлекувањето нови клиенти со плата/пензија во ТТК Банка АД Скопје.

Во доменот на работењето со правните лица, основната карактеристика на деловниот однос беше диференцираниот пристап за сегментите на корпоративни и МСП-корисници. Прилагодувањето на условите на кредитните производи во согласност со пазарните услови, достапноста, флексибилноста и индивидуалниот пристап на соработниците за кредитирање како веќе проверен и докажан концепт придонесоа за изнаоѓање ефикасни финансиски решенија и зачувување на долгорочните деловни односи со постојните корисници.

Банката активно ги презентираше поволните кредитни производи од сопствени извори како и од кредитните линии обезбедени преку Развојната банка на Северна Македонија (РБСМ) со цел обезбедување свеж капитал за поддршка на малите и средните претпријатија за реализација на нови инвестициски проекти, нови вработувања, зголемена ликвидност на стопанството и зголемен извоз.

Екстерната комуникација како интегрален дел од маркетингот и промотивните активности и оваа година се фокусираше на реализација на маркетинг целите, зголемување на свеста и создавање интерес за производите и услугите што ги нуди Банката со цел раст на имиџот и пораст на продажбата.

Сите новости во врска со производите и услугите редовно се претставуваа во рекламните материјали со препознатлив имиџ и со примена на единствен конзистентен начин на пренесување на информацијата до корисниците.

Во текот на изминатата година, со присуство на традиционалните и нови медиуми, Банката спроведуваше продажни промоции и кампањи од кои позначајни се реализираните со фокус на понудата на ненаменските потрошувачки кредити, станбените кредити како и промотивните депозити.

Редовно беа претставувани и дистрибуирани сите информации, промени и рекламни материјали до вработените, со што навремено беа запознати со сите новини во работењето на Банката.

Банката редовно и транспарентно ја известуваше јавноста и медиумите за сите значајни настани поврзани со работењето на Банката преку директна соработка со истите и преку својата интернет-страница.

Во делот на *грижата за корисници*, Банката реализираше брза и навремена реакција во однос на добиените поплаки што позитивно влијаеше врз имиџот на Банката, на подобрувањето на процесот на директна комуникација со крајните корисници и јакнењето на довербата кон Банката.

➤ **Корпоративна општествена одговорност**

Како дел од бизнис секторот, ТТК Банка АД Скопје, во своето работење, се грижи и делува за добробитот на општеството во коешто работи. Во улога на општествено одговорна компанија, ТТК Банка АД Скопје настојува да ги сплоти ентузијазмот на своите вработени, заемната соработка и отворената комуникација со партнерите и со институциите, етичкото управување и транспарентноста во работењето кон сите засегнати страни, грижата за корисниците, како и поддршката во реализацијата на целите на заедницата. Корпоративната општествена одговорност е фундаментална вредност на ТТК Банка АД Скопје, којашто интегрира социјална, хумана и етичка димензија. Посветеноста на ТТК Банка АД Скопје кон достоинствено спроведување на стратегијата за општествена одговорност придонесе Банката да оствари позитивни и успешни резултати во подигнување на свесноста за Банката, за градење имиџ на Банката како корпоративна општествено одговорна компанија, како и кон остварување многубројни позитивни придобивки за заедницата.

Во текот на 2019 година Банката го задржа континуитетот за поддршка на потребите и барањата на заедницата преку реализација на бројни спонзорства и донации во спортот, културата, уметноста, образованието, науката. Меѓу позначајните проекти кои беа поддржани во текот на 2019 година се: поддршка на активностите на НУ „Македонска Филхармонија“ Скопје, Кошаркарскиот клуб „Тетекс ТТК“ од Тетово, 37-то традиционално искачување на „Титов Врв“ во организација на планинарскиот клуб „Љуботен“ од Тетово, детскиот фестивал „Јаболчиња“ во Тетово, 34-от Европски куп во традиционално карате за јуниори, кадети и деца и други активности во организација на Македонската традиционална карате федерација.

Етичко управување - Одговорното однесување е императив за ТТК Банка АД Скопје. Банката редовно и навремено ги ажурира и транспарентно објавува податоци и информации поврзани со работењето. Постапувањето ефикасен систем на корпоративно управување позитивно влијае на: јакнењето на довербата на нашите соработници, корисници и вработените во Банката, зголемувањето на транспарентноста на работењето, јасната организациска структура како и ефикасните системи на следење и контрола на ризиците.

6.9. Информатичка технологија и позадински работи

Во 2019 година Банката продолжи со имплементација на проекти од информатичката технологија во областа на инфраструктурата и системскиот развој, со коишто се надгради хардверската и виртуелната инфраструктура, се поддржа комерцијалниот развој на продукти, се консолидираа решенијата за автоматизација на работењето, беа развиени нови интерни решенија и додадени нови можности во електронското банкарство. Се надгради апликативното решение за управување со ризици, беа имплементирани измени за усогласување со новите регулаторни барања, се прошири и се подигна нивото на контрола во и вон работно време, а беа завршени и логистичките проекти за развој на мрежата на банкомати. Измените и подобрувањата на ИТ системите овозможува Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги. Како најзначајни активности би ги издвоиле:

- Извршена е надградба и прилагодување на решението за размена на податоци со и кон УЈП во согласност со законските прописи.

- Надградени се можностите на АМЛ софтверот во согласност со донесените законски измени од страна на УФР.
- Измени во КОР системот во согласност со новата одлука за кредитен ризик, имплементирани промени во начинот на пренос и враќање на нефункционалните побарувања, администрирање и процесирање на реструктурирани кредити.
- Автоматско праќање изводи од денарски платен промет преку е-пошта до клиенти во различни формати (txt,xml, групен извод итн.).
- Редизајн, подобрување и зголемување на услугите на електронско и мобилно банкарство.
- Воведување на решението ebroker со што е овозможено тргување со хартии од вредност по електронски пат.
- Имплементација на нов систем за пресметка на плата и евиденција на работно време.
- Имплементација на решение за евиденција и процесирање нов тип субвенционирани кредити од Министерство за финансии.
- Набавени се 3 нови банкомати со cashin функција и имплементирана функционалност со којашто на клиентите физички и правни лица им е овозможена уплата на готовина на своите трансакциски сметки.
- Инсталирана и конфигурирана целосно нова опрема на алтернативната локација на Банката и извршено ново тестирање на планот за континуитет во работењето.
- Банката успешно учествуваше во тестирањата од НБРСМ и КИБС на планот за континуитетот на процесите поврзани со МИПС и КИБС системите, а без поголеми забелешки помина и тестирањето на сопствениот план за континуитет во работењето. Исто така, независното годишно надворешно пенетрациско тестирање покажа добро ниво на техничка подготвеност на Банката за справување со тековните сајбер безбедносни ризици.

○ Позадинско работење

Во текот на 2019 година Банката ги имплементираше неопходните измени во процесите и системската евиденција произлезени од промените во законската регулатива и воведувањето нови производи и услуги. Банката ја подобри ефикасноста во администрирањето на производите и на услугите, продолжи со зајакнувањето на контролата на автоматизираноста на позадинските активности и ги унапреди интерните системи за внатрешна контрола, мониторирање и управување со процесите.

6.10. Човечки ресурси

Дирекцијата за човечки ресурси, организација и поддршка и оваа година имаше клучна улога во обезбедување општа и логистичка поддршка на сите организациски единици и делови на Банката во делот на човечките ресурси. Тоа вклучува примена и спроведување на сите законски барања поврзани со човечките ресурси, изборот на кадар, внатрешната мобилност, системот на плати, надоместоци и бенефиции за вработените, стручно усовршување, управување со работната изведба и сл.

На почетокот на 2019 година беше донесена сеопфатна Стратегија за управување со човечките ресурси за периодот 2019-2023, по што следеше ревидирање на останатите интерни акти коишто ги регулираа одделните сегменти од управувањето со човечките ресурси, во насока на унапредување на процесите и процедурите. Паралелно, се имплементираше интегриран софтвер за управување со

човечки ресурси во делот на персоналната евиденција, работно време и отсуства и пресметка на плата, што во голема мера ги дигитализираше работните процеси и ја подобри нивната ефикасност.

Во 2019 година ТТК Банка АД Скопје, свесна дека вработените се најзначајниот капитал со кој располага, стана корпоративна членка на македонската Асоцијација за човечки ресурси и доби одликување/амблем за компанија којашто се грижи и е ориентирана кон вработените.

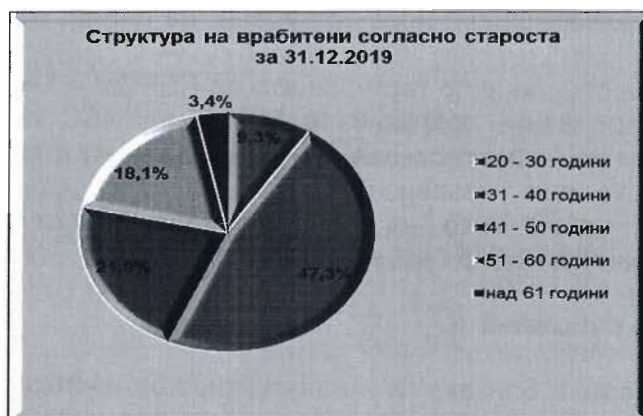
○ Структура на вработени

Заклучно со 31.12.2019 година вкупниот број вработени во ТТК Банка АД Скопје изнесуваше 237. Во текот на годината работниот однос им престана на 26 вработени, а беа регрутирани вкупно 25 нови вработени.

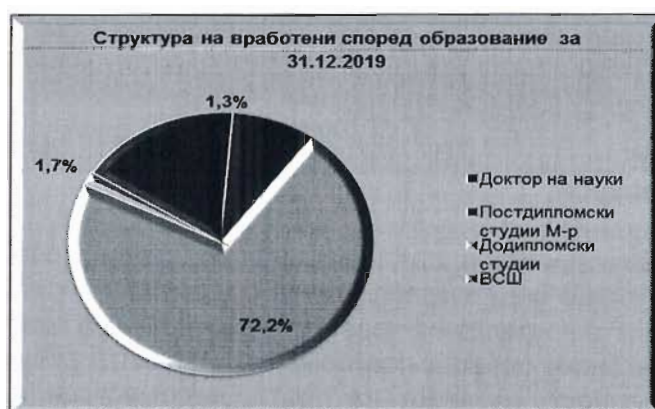
За непречен тек на работните процеси, Банката ангажираше дополнителни кадри преку агенции за привремено вработување како замена за подолгорочни отсуства на вработените по различен основ.

Во насока на поддршка на младиот потенцијален кадар во текот на 2019 година беа ангажирани практиканти во рамките на експозитурите на Банката.

Во однос на старосната структура, просечната возраст на вработените изнесува 41 година и е дадена на следниот приказ:

Образовната структура на вработените во Банката на 31.12.2019 година е дадена на следниот приказ:

○ Стручно усовршување

Банката се грижи за континуирано стручно оспособување и усовршување на своите вработени. Така, и во 2019 година, вработените имаат можност стручно да се оспособуваат и усовршуваат на различни начини, низ работа со поддршка од колеги

со долгогодишно искуство, низ формални програми за обука, задолжителни редовни годишни едукации и сл.

Во 2019 година Банката овозможи поголем број вработени да учествуваат на повеќе стручни и технички обуки, сертифицирани програми, семинари, конференции и настани од информативен карактер. Исто така, обуките вклучија и промовирање посакувано и етичко однесување на сите вработени во Банката.

Со тоа, обуките продолжија да претставуваат алатка за континуирано инвестирање, унапредување и задржување на кадарот, а придонесоа и за негова внатрешна мобилност во рамките на Банката и подобрување на перформансите.

Во 2019 година околу 114 вработени посетија над 45 екстерни обуки од различни области, а беа организирани и околу 7 интерни обуки.

6.11. Внатрешна ревизија

Службата за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со Законот за банки, Одлуката за правила за добро корпоративно управување во банка и другите законски прописи како и политиката, правилникот за работа и процедурите за внатрешна ревизија.

Активностите на Службата за внатрешна ревизија се вршат во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија базиран на ризиците, а одобрен од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2019 година, активностите на Службата за внатрешна ревизија беа насочени кон ревидирање на процесите за кредитирање правни и физички лица, платен промет со странство, маркетинг активности, примена на Тарифата за надоместоци на услуги, активности за контрола на усогласеност со прописите и СППФТ, управување со ликвидноста, процесот за користење на услуги од надворешни лица, адекватност на капиталот и процес за утврдување на интересен капитал, процес на класификација на изложеноста, управување со лоши пласмани, спроведување на Политиката за наградување, заштитата на лични податоци, како и работењето во мрежата на филијали/експозитури на Банката.

Сите планирани ревизии се реализирани во текот на годината, со што целосно се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични и предвидени во Годишниот план. Надлежните одговорни лица и органите на Банката се информирани за наодите, идентификуваните слабости и препораките за надминување на истите преку писмени извештаи.

На месечна основа, Службата за внатрешна ревизија ја следеше имплементацијата на препораките предложени во извештаите за ревизија и ги известуваше органите на Банката за статусот на нивната реализација. Во текот на годината Службата за внатрешна ревизија ја следеше и известуваше за имплементацијата на предвидените активности од акцискиот план изработен во согласност со препораката од регулаторот.

За своето работење Службата за внатрешна ревизија изработи и достави до органите на Банката годишен извештај, кој по разгледување од Надзорниот одбор е доставен до Народната банка на Република Северна Македонија. Во текот на годината Службата изработи и полугодишен извештај за работењето кој беше разгледан од страна на органите на Банката.

Покрај реализацијата на поставените цели со Годишниот план за ревизија, во извештајниот период Службата за внатрешна ревизија вршеше и консултативна и советодавна улога на барање на раководните лица од одделни организациски делови по прашања од повеќе области.

6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам

Службата за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам ги извршуваше своите активности во насока на обезбедување на работењето на Банката во согласност со прописите и минимизирање на ризиците од неусогласеност, односно минимизирање на ризиците од изречени мерки од регулаторните органи коишто би довеле до финансиски загуби или загуби на угледот на Банката. Во текот на 2019 година активностите на Службата за контрола на усогласеноста беа насочени кон: редовно следење на новодонесената регулатива и измените на важечката регулатива која се однесува на работењето на Банката, известување на вработените и членовите на Управниот одбор на Банката за новините во прописите и следење на нивното навремено и соодветно имплементирање во работењето; преземање активности за идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите, вклучувајќи и следење на поплаките од клиентите на Банката; спроведување на контроли на усогласеноста во согласност со Програмата и Годишниот план, при што во извештаите од извршените контроли на усогласеноста беше утврдено ниско (прифатливо) ниво на ризик од неусогласеност со прописите; вршење контрола на усогласеноста на ревидираните интерни акти и давање поддршка во стандардизацијата на процедурите и контролните правила за остварување на целите на усогласеност; давање насоки на вработените за правилна примена на прописите во форма на инструкции, препораки и одговори на прашања поврзани со спроведувањето на прописите во нивното секојдневно работење; соработување со други институции; редовно известување на Надзорниот и Управниот одбор на Банката за остварувањето на функцијата контрола на усогласеност на работењето на Банката на полугодишно и месечно ниво и реализирање други активности во согласност со прописите.

Во Банката активностите за спречување на перење пари и финансирање тероризам, се вршат во согласност со прописите за спречување на перење пари и финансирање тероризам (во понатамошниот текст: ППФТ). За соодветно управување со ризикот од ППФТ во Банката е усвоена Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од ППФТ, донесени се повеќе интерни акти од оваа област и воспоставена е соодветна организациска поставеност за управување со ризикот од ППФТ со јасно дефинирани одговорности на органите на Банката, Овластеното лице и Одделот за спречување на ППФТ и сите вработени во Банката. Во текот на 2019 година активностите на Овластеното лице и Одделот за спречување на ППФТ главно беа насочени кон: изготвување интерни акти од областа на спречување на ППФТ, при што беа донесени: ново Упатство за вршење процена на ризикот од ППФТ врз основа на кое беше извршена процена на ризикот од ППФТ на ниво на Банка и беше проценето дека ТТК Банка е изложена на ниско ниво на ризик од ППФТ, односно средно-ниско ниво на ризик од ППФТ имајќи ја предвид националната и секторската (за банки) процена на ризик од ППФТ; нова Процедура за финансиски рестриктивни мерки и две одлуки за изменување и дополнување на Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од ППФТ, во согласност со измените во прописите и оперативното работење во Банката; правење анализа на ризикот од ППФТ на кој е изложена Банката, одлучување дали одделна невообичаена трансакција има карактеристики на сомнителна трансакција и постапување во согласност со прописите; доставување извештаи и податоци до Управата за финансиско разузнавање и редовно известување на органите на Банката за сите аспекти значајни за соодветното спроведување на процесот на спречување ППФТ во Банката; организирање и реализирање на обука на вработените од областа на спречување ППФТ и слично. Во рамките на надлежноста за вршење контрола врз

работењето на одделните организациски единици во Банката од чиешто работење може да произлезе ризик од ППФТ, во 2019 година беа извршени две теренски контроли на спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување ППФТ на ниво на Банка и беше утврдено дека вработените во Банката и во 2019 година доследно ги почитувале и применувале мерките и активностите за превенција и за спречување инволвираност на Банката во активности поврзани со перење пари и финансирање тероризам или во други криминални активности од страна на нејзините клиенти, со што континуирано се обезбедуваше заштита на угледот и репутацијата на Банката, како една од примарните задачи на Банката.

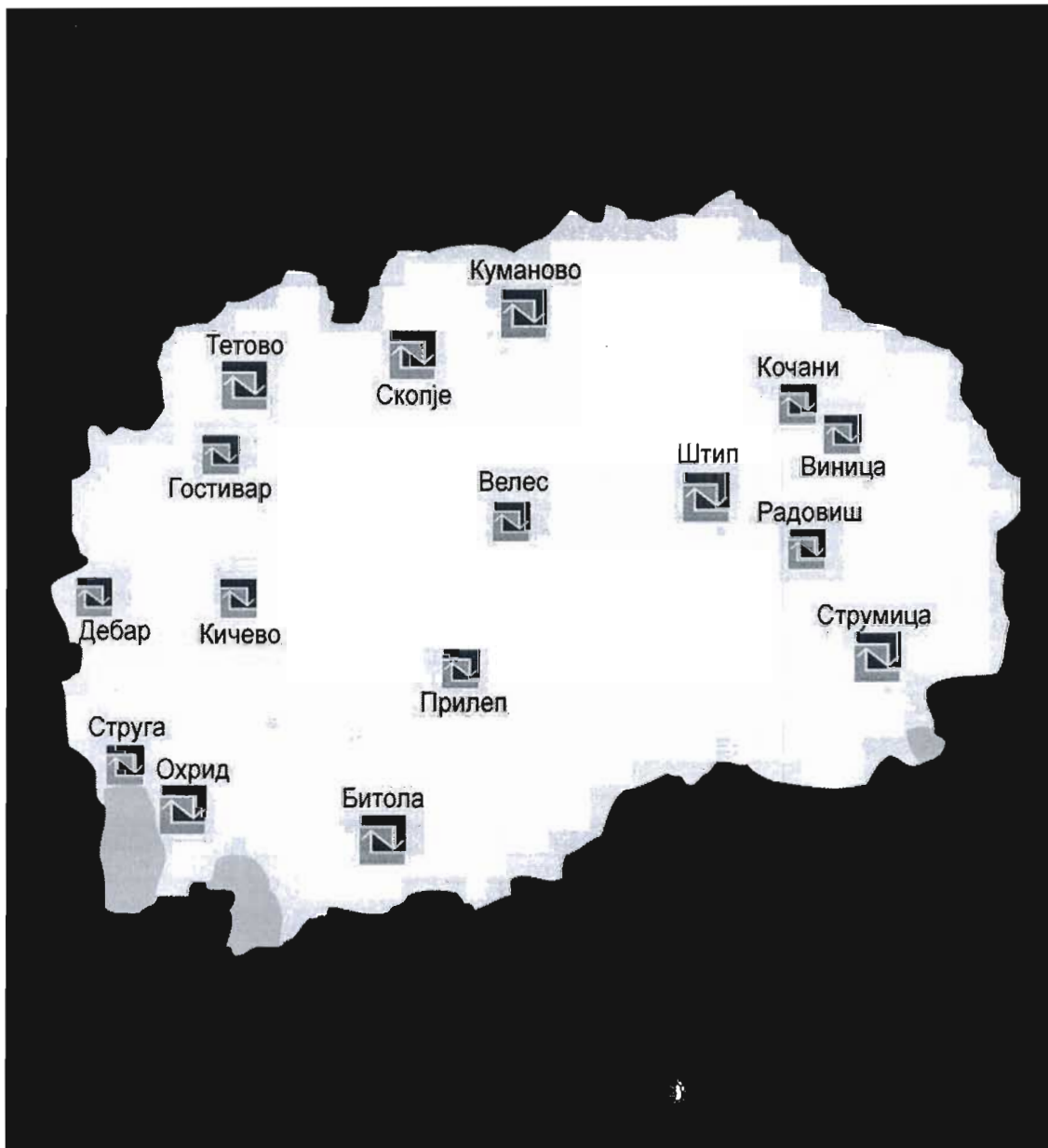
Собрание на ТТК Банка АД Скопје

Претседавач

Томе Волкановски

ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ

ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ

СКОПЈЕ	
Филијала Скопје	ул. „Народен фронт“ бр. 19а, ТЦ Беверли Хилс
Експозитура Скопје Аеродром	бул. „Јане Сандански“ бр.26, влез 2, локал 4
Експозитура Скопје Центар	ул. „Даме Груев“ бр. 7
Продавница „Тетекс“	ул. „Димитрие Чуповски“ бр.1, Рекорд-Центар
Експозитура Скопје Горче Петров	бул. „Партизански Одреди“ бр. 171а
Експозитура Скопје Автокоманда	ул. „16-та Македонска Бригада“ бр. 2/3
Експозитура Скопје Кисела Вода	ул. „Христо Татарчев“ бр.47 локал 12
Експозитура Скопје Чаир	ул. „Кемал Сејфула“ бр. 1/1/4
Трговски центар Скопје Сити Мол	ул. „Љубљанска“ бр. 4
ВЕЛЕС	
Експозитура Велес	ул. „8-ми Септември“ бр. 44
ТЕТОВО	
Филијала Тетово	ул. „Илинденска“ бр. 2 б/Булевар
Експозитура Тетово АРМ	ул. „Методија Андонов Ченто“ бр. 4
Експозитура Тетово Илинденска	ул. „Илинденска“ бр. 226
Шалтер Палма мол	ул. „Скопски пат“ бр. 8
Продавница „Римес“	ул. „Благоја Тоска“ бр.208/локал бр. 1
ГОСТИВАР	
Експозитура Гостивар	ул. „Иво Лола Рибар“ бр. 18
ДЕБАР	
Експозитура Дебар	ул. „8-ми Септември“ бр. 1/3
БИТОЛА	
Филијала Битола	ул. „Столарска“ бр. 7
Агенција за недвижности „Дора“	ул. „Столарска“ бр. 1
Продавница „Комодоре“	ул. „Прилепска“ бр. 42
Продавница „Редлајн“	ул. „Генерал Васко Каранѓелески“ бб
ОХРИД	
Филијала Охрид	бул. „Македонски Просветители“ бр. 8В
Продавница „Васидора“	ул. „Климент Охридски“ бр. 43
ШТИП	
Филијала Штип	ул. „Ванчо Прке“ бр. 67
Маркет „КАМ“	ул. „Сремски фронт“ бр. 26
ПРОБИШТИП	
Деловен центар Пробиштип	ул. „Јаким Стојковски“ бр. 7а
КОЧАНИ	
Експозитура Кочани	ул. „Кеј на револуцијата“ бр. 13
РАДОВИШ	
Експозитура Радовиш	ул. „22-ри Октомври“ бр. бб
КУМАНОВО	
Филијала Куманово	ул. „Гоце Делчев“ бр. 38
Експозитура Куманово 1	ул. „ЈНА“ бр. 102
ПРИЛЕП	
Експозитура Прилеп	ул. „Борис Кидрич“ бр. бб
Очна оптика „Геталдус“	ул. „Маршал Тито“ бр. 56
КАВАДАРЦИ	
Книжарница „Култура“	ул. „Илинденска“ бр. 7
СТРУГА	
Експозитура Струга	ул. „Пролетерски Бригади“ бр. 43
СТРУМИЦА	
Филијала Струмица	ул. „Благој Јанков Мучето“ бр. 2
ВИНИЦА	
Експозитура Винаца	ул. „Никола Карев“ бр. бб
КИЧЕВО	
Експозитура Кичево	ул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр. 10